

DOMOLJUB

I L V. 3.

V LJUBLJANI, DNE 20. JANUARJA 1932

LETO 43

cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V insertnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja enako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserti Upravištvu »Domoljub« v Ljubljani.

Popravljamo

V 48. številki »Domoljub« z dne 3. dec. 1931 smo poročali, da je uprava lista izplačala 34 naročnikom, ki jim je pogorela stanovanjska hiša in so v januarju plačali naročnino za leto za celo leto naprej, 68.000 dinarjev požarnih podpor.

To poročilo ni povsem točno, kajti od tistih, ki so bili plačani, je bilo 39 in skupna vsota podpor na

78.000 Din

Kakor vidimo že sedaj, bodo kljub težim gospodarskim razmeram ostali listu tudi letos zvesti skoro vsi stari naročniki. Iz veliko krajev smo dobili, kar nismo pričakovali, tudi vrsto novih naročnikov lista.

Prav je tako! »Domoljub« bo tudi v bodoče delal v mejah možnosti za ljudstvo, ljudstvo pa za svoj list. Naše skupno geslo bodi: V vsako hišo »Domoljub«!

Pravilnik

I. Vsak »Domoljubov« naročnik, ki je v mesecu januarju poravnal celoletno naročnino za leto 1932., prejme od uprave »Domoljub« podporo v znesku 1000 Din, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, ali če je nima, njegovo redno stanovanje pogori tako, da v njem ni mogoče več stanovati.

II. Naročnik »Domoljuba« je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kdor je vpisan pri poverjeniku, ne glede na to, kdo je dal denar za naročbo lista.

III. Naročniki, ki prejema list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da bosta seznam naročnikov in naročnina pravočasno odposlana »Domoljubov« upravi v Ljubljani.

IV. Naročnik-pogorelec naj naznanilo o požaru priloži potrdilo županstva in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela stanovanjska hiša ali stanovanje in da je — če prejema list pri poverjeniku, res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto 1932.

V. Požarna podpora se ne izplača, če tudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelec-naročniku, ki je požar sam povzročil;
2. naročniku, ki mu pogore samo gospodarska poslopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnica, kozolec itd.;
3. stanovanjskim podnajemnikom;
4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje.

Če pogori hiša moža, čigar žena je naročena na »Domoljub«, ali hiša očeta, čigar sin ali hči prejema »Domoljub«, pogorelec nima pravice do podpore.

Ne nasedajte agentom!

Nepoučenost ljudstva so vedno izrabljali nezvestni ljudje za svojo korist in zaslužek. Zato smo vedno imeli poleg solidnih potnikov na zastopnikov agente, ki imajo poglavitni namen, izrabljati za svoj dobiček nepoučenost ljudi.

1. Prevara s papirji

Koliko so ljudje pri nas izgubili pri kupitvah z raznimi papirji, ki so jim jih usiljevali genti. Zakaj? Samo zato, ker niso bili poučeni o papirjih samih, ne o cenah papirjev, ne o tiskanih, za katere so agenti papirje prodajali. Redno so plačevali obroke; ko so bili obroki plačani, pa papirjev ni bilo. Če so papirje dobili, so bili pa visoko preplačani.

2. Brezobrestni krediti

Potem so bili agitatorji, ki so ponujali brezobrestne kredite, to čudo današnjega kreditnega gospodarstva. Pa so zopet ljudje ver-

jeli, ker niso stvari razumeli in jih je nasedalo stotine. Mislili so, da gospodje znajo čarati ali pa mogoče res hočejo iz človekoljubnosti v današnjih težkih razmerah dati denar brezobrestno na razpolago. V resnici pa je stvar tako organizirana, da morajo oni, ki hočejo brezobrestna posojila, sami najprej denar zbirati, hraniti. In šele zbrani, prihranjeni denar gre potem kot brezobrestno posojilo po redu najprej onim, ki so prvi na vrsti, običajno najbližji in najvplivnejši.

3. Posojila

V času denarne krize so denarni zavodi dovoljevanje posojil popolnoma ustavili, dokler se kriza ne unese. Pa so se spet našli ljudje, ki to kreditno stisko hočejo izkoristiti in lahkovernim ljudem obetajo, da jim bodo preskrbeli posojila. Seveda je pa za posredovanje treba plačati, in to kar tri stvari:

- a) 3 nemške marke ali 40 Din prilavnine;

- b) potem pri dospelju ponudbe 30 nemških mark ali 405 Din za stroške obdelovanja interesentov in še

- c) 100 Din kot delež za zadrugo, h kateri mora vsakdo pristopiti, preden zahteva posojilo. Delež sicer lahko vplača šele, ko dobi posojilo. Toda pristopnico mora podpisati takoj. S tem pa postane član zadruge in jamči po zelo ločbah pravil »z opravičnim deležem 100 Din in pa še z desetkratnim zneskom istega«.

Zanimivo pri tem je še dejstvo, da zadruga nima niti v svoji firmi niti v svojih pravih povedano, da se bavi s kreditnimi posli oziroma s posredovanjem posojil.

4. Kupovanje srebra in zlata

Zaradi kovanja srebrnega drobiža kupuje Narodna banka srebrne krone po 2.25 Din, srebrne dvokronske novce po 4.50 Din, srebrne petkronske po 11.25 Din in srebrne goldinarje (forinte) po 5.90 Din. To je cena, ki je zelo ugodna. Pa so se že našli agenti, ki hodijo okrog in zbirajo srebro, seveda po dosti nižji ceni kot ga plačuje Narodna banka; kajti agenti hočejo zaslužiti kar 10 do 20% ali še več.

Pri tej priliki omenimo, da kupuje Narodna banka tudi zlatnike po zelo ugodnih cenah. Tako plačuje avstrijske dvajsetkronske zlatnike po približno 229 Din, ameriške desetdolarske zlatnike po 587 Din. Seveda, če ljudje o tem ne bodo informirani, bodo tudi nakupovanje srebra in zlata med ljudstvom vzeli v roke agenti, zato da bodo dobro zaslužili.

Več previdnosti!

Tako velika je včasih lahkovernost ljudi, da človeka ujezi in ko se pokažejo posledice, ljudem nehotne privošči: »Prav jim je; zakaj pa nasedajo agentom!« Toda z druge strani bi pa zopet vprašali, ali je krivda v tem, če ljudje, sami dobri in pošteni, imajo za dobre in poštene tudi druge in tako ne prepoznajo lažnjivih in prilizjenih besed agentov.

Res je, dobri so naši ljudje, predobri. Današnje razmere in veliko število ljudskih izkoriščevalcev pa jim nalaga dolžnost, da so tudi previdni, zelo previdni, zlasti kadar prihajajo k njim agenti in jim predložujejo velike ugodnosti kupitve. Vzemimo si za vodilo, da agentom ne bomo verjeli in se z njimi ne spuščali v posle, katerih ne razumemo. Najboljše bo, da agenta kar na pragu odpravimo.

Če pa nas kaka stvar resnično zanima in bi hoteli napraviti kupčijo ali s papirji ali s srebrom ali bi želeli najeti posojilo, v vseh teh slučajih je pa najboljšje, da se obrnemo na domačo hranilnico in posojilnico, ki nam bo najbolje svetovala in nas pošteno postregla, povrh še brez provizije.

A. Sušnik:

Kaj torej?

V zadnjih dveh člankih sem skušal pokazati na splošno stanje našega izvoza in uvoza z ozirom na našega kmeta. Danes hočem povedati še nekaj o izvozu in na kraju podati par praktičnih nasvetov.

Ze zadnjič sem poudaril, da bodočnost za izvoz živine in kmetijskih pridelkov ni posebno rožnata. Vzrokov za to je mnogo in težko je navesti vse. Naj navedem samo nekatere: 1. Svetovna gospodarska kriza. 2. Vsled te krize je postalo kmetstvo vprašanje kar na enkrat najvažnejše vprašanje v Evropi. 3. Zato tudi vse industrijske države posvečajo največjo pažnjo rešitvi kmetijskega vprašanja ter se obdajajo, da zaščitijo domače kmetijstvo, z visokim carinskim zidom, ki postaja vsak dan višji in močnejši. 4. Vrhtega Rusi vedno bolj silijo s svojimi pridelki na svetovni trg, ne samo z lesom, ampak tudi z žitom, mlečnimi izdelki, jajci itd. 5. Vse te razmere so ustvarile novo gospodarsko stanje, ki zahteva novo gospodarsko orientacijo. Mi se novemu gospodarskemu stanju še nismo prilagodili in menda še tudi danes ne vemo, kako bi to storili.

Vseeno pa ne smemo obupati, ampak moramo z vsemi močmi delati na to, da povečamo naš izvoz ter s tem tudi blagostanje našega naroda.

Vrednost vsega našega izvoza je znašala leta 1930. 6 milijard 780 milijonov ter je v primeri z letom 1928. padla za celih 25%. Ta vsota razdeljena na 14 milijonov prebivalcev da na vsako glavo letno 484 Din ali na mesec 40 Din. 40 Din na mesec je bila torej l. 1930. kupna moč vsakega posameznega prebivalca v Jugoslaviji, če je hotel kaj kupiti od onih predmetov, ki jih ne moremo pridelati doma in jih moramo uvažati. Ta mala vsota predstavlja vso našo zaostalost in vso našo revščino v zunanji trgovini. V Avstriji je znašala to leto kupna moč vsakega prebivalca 3920 Din, to je osemkrat toliko, kakor pri nas, in v Češkoslovaški 1640 Din, to je trikrat toliko kot pri nas. Zato moramo gotovo v interesu našega narodnega gospodarstva želeli vsi, da se naš izvoz poveča, da postane tako večje blagostanje tudi kmetijskega ljudstva.

Kar se tiče izvoznih predmetov, smo izvozili v zadnjih letih približno ravno toliko poljedelskih pridelkov in živine, kakor industrijskih izdelkov in surovin. To je dokaz, kako hitro se pri nas razvija industrija. Ugotovitev gotovih industrijskih krogov, da je vsled tega nemogoče trditi, da se mora pri nas voditi predvsem kmetijska gospodarska politika, ne more držati. Mi smo še vedno agrarna država, ker se še vedno dve tretjini prebivalstva peča s poljedelstvom. Zato se mora pri nas gospodarska politika ozirati predvsem na kmeta ter bi bilo treba tudi pri sklepanju trgovskih pogodb z drugimi državami upoštevati kmetijski značaj naše države.

Kako zelo je to potrebno in kolikša škoda lahko nastane za gospodarstvo, če se to ne godi, nam dokazuje najbolj današnja kriza. Ker je skoraj popolnoma prenehal izvoz kmetijskih pridelkov in živine, je prenehala tudi vsa kupčija. Naš kmet ne more ničesar prodati, zato pa tudi ne more ničesar kupiti, niti domačih industrijskih produktov, niti tujih. In posledice čutita trgovec in obrtnik. V današnji gospodarski krizi se je pokazalo očito, kako napačna in kratkovidna bi bila taka gospodarska politika, ki bi mislila, da je treba kmeta giniti in od-

rati, kolikor se da, ter cene kmetijskim pridelkom tiščati nizko, da pa sme industrijec in trgovec na račun kmeta bogateti, kolikor more, in svoje izdelke prodajati, kolikor mogoče drago. Danes je jasno ko beli dan: če pade blagostanje kmeta, se to takoj čuti tudi pri vseh drugih stanovih.

Kaj naj torej storimo kmetje v danem gospodarskem položaju?

1. *Zahtevajmo spremembo carinskega zakona!* Mi imamo že od l. 1925. vedno isti carinski zakon, ki štiti v prvi vrsti industrijo in zapostavlja kmetijski stan. Vse države srednje Evrope, posebno one, ki igrajo najvažnejšo vlogo pri našem izvozu, so v teku zadnjih šestih let spremenile svoje carinske tarife in povišale carino. Avstrija je to storila celo petkrat. Pri nas pa se z izjemo par malenkostnih poprav carinski zakon iz leta 1925. do danes še ni nič spremenil. Zato je nujna in upravičena zahteva, naj se carinska tarifa spremeni tako, da se prilagodi novemu gospodarskemu stanju in da upošteva v prvi vrsti interese kmetijskega stanu.

2. Naša država naj z vso odločnostjo nastopi ter zahteva od držav, s katerimi imamo trgovske pogodbe, da se te pogodbe ne izigravajo in da se vsak čas z novimi šikanami ne onemogoča naš izvoz.

3. Ker so izgledi za bodočnost našega izvoza v dosedanje države, s katerimi imamo trgovske pogodbe, precej slabi, naj vlada skuša skleniti nove pogodbe, zlasti z državami ob Sredozemskem morju.

4. *Zahtevajmo vselej in povsod, da se pri novih trgovskih pogodbah upošteva kmetijski značaj naše države* in da kmetijski stan dobi v komisijah svoji moči primerno zastopstvo!

5. *Mi doma sami pa moramo preorientirati (predrugčiti) svoje gospodarstvo.* V prvi vrsti se moramo pečati s tem, kar se lahko doma proda in šele v drugi vrsti s tem, kar se lahko izvaž. To pa zato, ker je bodočnost za prodajo onih predmetov, ki so navezani na izvoz, zelo negotova. Poglejmo samo hmeljarje, ki so tekom zadnjih let doživeli narav-

nost pravo katastrofo! Medtem ko je naša država letu 1928. izvozila hmelja še za 226 milijonov dinarjev, je l. 1930. znašal ves izvoz samo še 21,8 milijonov dinarjev in je torej padel v dveh letih pod eno desetino prejšnje vrednosti. Hmelja potrošimo doma komaj 1-2 odstotka, vse drugo je bilo zadnja leta namenjeno za izvoz. Ko pa je Češkoslovaška uvedla zaščitno carino za svoj hmelj in prav tako Anglija in tudi Nemčija, je ves izvoz našega hmelja kar naenkrat skoraj popolnoma prenehal. Ta slučaj nas najbolj resno opominja, kako negospodarsko bi bilo za našega kmeta, pečati se v bodoče s pridelovanjem takih predmetov, ki jih doma silno malo potrebujemo in so namenjena samo za izvoz.

6. Naša gospodarska politika mora biti takem, da bo mogel kmet doma v lastni državi na domačih trgih svoje pridelke spraviti v denar. Seveda pa je pri tem ena prvih in najbolj nujnih zahtev, da se izenačijo cene na domačem tržišču, ki so na raznih trgih naše države tako zelo različne. Dočim se je na primer pri nas v kranjski okolici in drugod kupoval krompir po 60 par kilogram, je bila cena krompirja na trgu v Belgradu po 2 Din in še več. Takih primerov bi se dalo navesti vse polno z raznih tržišč v državi. Zato je izenačenje cen nujno potrebno, če hočemo poživiti medsebojno zaupanje in okrepiti medsebojne trgovske zveze v državi, ki so danes precej rahle.

7. Posebej mi slovenski kmetje pa moramo v bodoče posvetiti največjo pozornost reji plemenske živine, razvoju mlekarstva, sadjarstva in perutninarstva. Ne pozabimo, da so tudi jacea zelo važen predmet izvoza iz naše države! Medtem ko smo v prvih šestih mesecih lanskega leta izvozili pšenice komaj za 8,8 milijonov dinarjev, smo v istem času izvozili za preko 303 milijone dinarjev jaje. Ravnanje se po tem in poprimimo se te gospodarske panoge!

8. Ne pozabimo nikdar in nikjer, da je v kmetijskem združništvu gospodarska rešitev kmeta in organizirano vsa prodaja kmetijskih pridelkov na združni podlagi!

9. *Zahtevajmo vedno in povsod, da se s vsem našim gospodarstvom spelje največje varčevanje!*

Vpliv vremena na ljudi

O vplivu vremena na ljudi piše zdravnik dr. Löbel v »Prager Tagblattu« takole:

Ali je človek res tak veteranjak, da ne obrača po vetru samo svojega plašča, ampak tudi vse svoje mišljenje in vso svojo notranjost?

Goethe pravi, da mora človek biti ali zelo izobražen ali pa mora biti bolan, da se zaveda, kako vreme nanj vpliva.

Nietzsche je bil visoko izobražen in bolan in zato so njegova opazovanja, kako vpliva vreme na njegovo delavnost, naravnost klasična. Če se je barometer le nekoliko izpremenil, ni čutil samo telesnih bolečin, ampak je izgubil tudi vse veselje do dela. Tako pa se godi tudi manj občutnim ljudem; razlika je le v tem, da manj občutljivi ljudje te izpremembe ne opazijo in ne čutijo v toliki meri kakor občutljivi ljudje.

Vpliv vremenskih izprememb na ljudi pa dobro čutijo delodajalci. V neki veliki fabriki se je vodja obrata za te vplive zelo zanimal in je ugotovil, da je uspeh dela njegovih 3000 de-

lavcev ob slabem vremenu za 10 odstotkov slabši kakor sicer. V »Angleški banki« pa takrat, ko se pojavi znana londonska megla razne bančne knjige kar zapro, samo da uradniki ne vpisujejo vanje dalekosežnih napak. Ugotovili so namreč, da število napak ob meglenih dneh silno naraste.

So pa tudi ljudje, ki so ravno ob slabem vremenu zelo dobre volje. Ali na te ljudi vreme ne vpliva? Ali so ti ljudje neobčutljivi? In še zelo so občutljivi za vreme! Ti ljudje namreč že vnaprej čutijo sonce, prav tako, kakor se barometer začne že dvigati med najhujšo nevihto.

Posebno veliko in važno vlogo igra vlažnost zraka in pa zračni pritisk, potem pa veter, ki obrača tudi našo notranjost. Ze njega dni so rekli, da vplivajo vzhodni in severovzhodni vetrovi na človeka dobro, južni vetrovi pa slabo. Ameriški profesor Derter trdi celo, da ob zapadnih vetrovih narašča število zločinov! Ali je to res ali ne, je težko odločiti, brez dvoma pa zasluži svoj slab sloves spomladanski južni veter, ker vzemirja ljudi in živali.

Elektrifikacija Slovenije stopa v življenje...

Zadno nedeljo je prevz. knezoškof ljub. slovesno blagoslovil glavno transformatorsko postajo na Črnučah pri Ljubljani. Postaja je zvezana z Velenjem na Štajerskem, kjer stoji velika kalorična električna centrala. Žice, ki dovajajo električen tok iz Velenja na Črnuče, teko po 68 kilometrov dolgi daljnovodu skozi Savinjsko dolino, mimo Kranjskega, skozi Črni graben in Domžale na Črnuče. Napetost daljnovoda znaša 35.000 voltov, pozneje pa bo zvišana na 60.000 voltov. Na Črnuškem transformatorju se bo električna napetost znižala na 20.000 voltov. Tok s tako napetostjo bo tekkel iz Črnuča po manjših daljnovodih v razne večje kraje naše domovine in po manjših transformatorjih, kjer se bo napetost spet znižala na tako mero, kakor je potrebna za napeljavo po hišah.

Tako bo transformatorska postaja na Črnučah postala središče vse elektrifikacije v Sloveniji. Odtod bodo speljani daljnovodi sko-

v Žirovnici na Gorenjskem, kjer se je visoko pod Karavankami zaježila Završnica, po kateri je elektrarna dobila ime. Ta elektrarna je bilo dogotovljena leta 1915. Ostali načrti so vsled vojne padli v vodo.

Dr. Marko Natlačen.

Po vojni je elektrifikacijska akcija dobila novega pospeševalca v bivšem oblastnem odboru. Ta je vso akcijo od prvega začetka vzel zelo resno. Nakupil je za Kranjske deželne elektrarne po deželi več manjših elektrarn, ki same niso mogle dovolj uspešno vršiti svoje naloge. Vse te elektrarne je nameraval oblastni odbor med seboj zvezati, da bi se medsebojno izpolnjevale. V ta namen je oblastni odbor stopil tudi v pogajanja s Falo na Štajerskem. Pozneje je napravil oblastni odbor pogodbo z velenjskim rudnikom, s katero se je ta obvezal, da bo vso električno silo, kolikor jo ne bo porabil za lastne potrebe, odstopil Kranjskim deželnim elektrarnam. To pogodbo je podpisal dne 11. oktobra 1929 v Belgradu dr. Natlačen v imenu Kranjskih deželnih elektrarn, ki so tedaj bile last bivše oblastne samouprave. V imenu ministrstva za gozdove in rudnike. pod katero spada državni rudnik v

Velenju, pa je pogodbo podpisal minister dr. Korošec.

Od bivšega oblastnega odbora v tem smislu zasnovano akcijo je nadaljevala banovina. Vsa stvar je zdaj napredovala tako daleč, da je bil na Črnučah zgrajen glavni transformator, iz katerega bodo speljani novi manjši daljnovodi na vse strani.

Zdaj imajo Kranjske deželne elektrarne poleg elektrarne na Završnici, ki dobavlja električni tok gorenjskim vsem med Mojstrano in Kranjem, še elektrarno v Bohinju za bohinjske vasi, dalje elektrarno v Zagradcu za vse kraje od Skofljice do St. Vida pri Stični in od Ambrusa do Stične, elektrarno v Žireh za tamošnjo okolico in za Vrhniko ter naposled velenjsko električno centralo z glavnim transformatorjem na Črnučah. Odtod dobivajo električno silo in luč že kraji Črnuče, Domžale, Vir in Jerše ter oba ljubljanska kolodvora. Iz transformatorja v Podlogu v Savinjski dolini, ki je tudi zvezan z Velenjem, dobivajo že električni tok občine Žalec, St. Peter z okolico ter Gotovlje in nova umobolnica v Novem Celju

Ing. Dušan Sernec.

Iz Velenja samega dobivajo tok kraji Dobrna, Šoštanj, Velenje in Topolšica.

V najkrajšem času bodo na velenjsko elektriko priključene vasi med Mengšom, Komendo in Kranjem, do jeseni pa bo elektrificirana tudi vsa Kočevska.

Dr. Evgen Lampe.

Trzin, Komendo in Vodice proti Kranju in dalje do Završnice na Gor., skozi Moravče proti Litiji, mimo Ljubljane proti Vrhniki in v notranjski ter do Grosupljega, kjer bo stal večji transformator za vso Dolenjsko. Iz Grosupljega bo šel daljnovod proti Kočevju, eden pa proti Novemu mestu. Od teh daljnovodov bodo speljana električna napeljava v vse kraje naše domovine. Tako se bo že, ako Bog da, v par letih zgodilo, da bo tudi najmanjša vas v Sloveniji lahko imela električno luč in moč za pogon strojev. Jasnó je seveda, da bo ta gospodarski napredek velike važnosti za vso Slovenijo.

Ob tej priliki se moramo z globoko hvaležnostjo spominjati vseh, ki so s svojim delom in prizadevanjem največ pripomogli, da je ta načrt danes že tako daleč izvršen.

Načrt za elektrifikacijo naše dežele je napravil že pred vojno bivši kranjski deželni odbor. Misel samo je sprožil veliki duh dr. Lampe. Tehnično stran načrtov je pred vojno v prvi vrsti vodil ing. Sernec, po vojni pa ravno njega v odlični meri sedanji ravnatelj kranjskih deželnih elektrarn ing. Miklavc.

Kranjski deželni odbor je nameraval po tej Kranjski postaviti več vodnih električnih central. Prva se je začela graditi elektrarna

Glavni transformator na Črnučah.

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Papeževa maša po radiu. Povodom zaključka proslave 1500 letnice efeškega zbora vanja je sv. oče Pij XI. v cerkvi sv. Petra pel slovesno sv. mašo, katero je bilo čuti na vseh večjih radio postajah v Evropi. To je bil prvi slučaj v zgodovini katoliške cerkve, da se je čulo papežovo mašo po radiu.

Italija

s Neusmiljeno preganjanje naših rojakov ne peneha. Kakor že znano, je bilo v Gorici na Silvestrov večer aretiranih 17 Slovencev, ki so obtoženi rovarjenja proti državi. Poleg g. Filip Terčelja, duh. svetnika v Alojzijevišču, so bili aretirani še učitelj Lojze Bratuž, glasbenik in škofijski nadzornik cerkvene glasbe, Stanko Črnigoj, sin mizarskega mojstra, in njegov oče, Darko Suligoj in Jože Suligoj. Pred aretacijo je policija pri vseh izvršila hišno preiskavo. — Na Gočah in v Mančah je bilo aretiranih 25 fantov. Pri župniku v Šturjah so orožniki izvršili hišno preiskavo. Vzrok aretacij ni točno znan. — V Zgoniku je bila kakih 14 dni pred božičem iz občinskih prostorov odnešana tam spravljena laška trobojnica. Koške raztrgane trobojnice so našli zjutraj po vasi razmetane. Neka Mussolinijeva slika je bila s stene sneta in postavljena v kot. Na zaprašenem okvirju so se poznali odtisi prstov. V vas so se pripeljali policijski agenti in fašisti in vsi moški so morali odtisniti vse prste za preiskavo. Zaprli so pet oseb, katere so pa čez nekaj časa izpustili, ker jim niso mogli dokazati identitete prstnih odtisov.

s Zakaj so zaprti? Po najnovejših vesteh iz Gorice je ostalo v goriških zaporih še pet Slovencev. To so: prof. Filip Terčelj, duhovni vodja v Alojzijevišču, učitelj in glasbenik Lojze Bratuž, brata Darko in Jože Suligoj, urarja v Gorici, in mizarski mojster Črnigoj. Črnigojevega očeta, ki je težko bolan, je policija izpustila. G. Terčelj je na dan pogreba goriškega nadškofa Fr. Sedeja prebral v cerkvi na Sv. gori pokojnikovo oporoko v slovenskem jeziku in Lojze Bratuž je vodil zbor slovenskih pevcev iz vse dežele, ki je zapel priljubljenemu nadškofu več slovenskih žalostničk. Filip Terčelj je na vabilo domačih duhovnikov zelo pogosto hodil na deželo, kjer je vodil duhovne vaje slovenskih fantov in deklet. Prav tako je Lojze Bratuž, po nalogu goriškega nadškofa, ki ga je imenoval za nadzornika cerkvenega petja, pogosto potoval iz kraja v kraj in nadziral slovensko petje. Delovanje obeh se je zdelo sumljivo goriškim oblastnikom, ki sistematično izganjajo slovenski jezik iz cerkve. Zato so morali v ječo.

Avstrija

s Oboroženi socialisti. Dunajska policija je pri preiskavi v nekem delavskem domu našla veliko množino orožja. Orožje se je nahajalo v zazidani kleti. Policija je s silo udrla v te prostore ter privlekla na dan 750 modernih pušk in 6 strojne s pripadajočim strelivom. Odkritje je izzvalo veliko pozornost po vsem mestu. Socialistični listi, ki pišejo o tem odkritju, priznavajo, da je bilo to orožje namenjeno za slučaj, ako bi bilo treba braniti republiko proti napadom fašističnega Heim-

wehra. Socialistični listi naglašajo, »da je tudi Heimwehr poskril velike množine orožja in streliva in da bi bilo bolje, če bi policija šla poiskati njihova skrivališča, kakor pa da stalno pleni po delavskih domovih. Za socialiste je popolnoma jasna samo ena stvar. Oni bodo pripravljani, da z orožjem branijo republiko, dokler bo Heimwehr ogrožal obstoj republike.«

Madjarska

s Zakaj ni denarja? Poslanec madjarskega parlamenta dr. Fabiani je oni dan odkrival sramotno poslovanje v madjarskem ministrstvu za narodno blagostanje. Trdil je, da so si visoki uradniki tega ministrstva kot tajne nagrade razdelili med seboj 276.000 pengőjev, ki so bili določeni za vojne invalide. Denar, ki je bil namenjen za begunce, se sploh ni izdaljal v to svrhu. Visoki uradniki so po uradnih slugah dali podpisovati pobotnice o vsotah, ki so jih prejele osebe, katere za to niso bile upravičene. Vsako leto so se v tem ministrstvu razdeljevale tajne nagrade v skupnem znesku okoli 29 milijonov pengőjev. Visoki uradniki so računali za svoja uradna potovanja železniške prevozne stroške, dasi so se vozili v urad. avtomobilih. Proti uradnikom, ki so se upirali takim razmeram, je bila uvedena disciplinarna preiskava. Poslanec Fabian zahteva, da se stvar izroči drž. pravdniku in da se imenuje parlamentarna preiskovalna komisija. Z veliko večino je poslanska zbornica sprejela predlog ministra za narodno blagostanje, da se ukine imuniteta državnega tajnika v tem ministrstvu dr. Dreherja. Več uradnikov je trdilo namreč, da so večino pogreškov storili po naročilu dr. Dreherja. Dalje je socialno demokratski poslanec Propper še navedel v pojasnilo postopanja v tem ministrstvu, da je vlada plačala za pogrebne stroške in za poravnava nujnih dolgov umrlega ministra za narodno blagostanje Vasa 80.000 pengőjev in da nikakor ne gre, da bi se v času, ko vsak dan ljudje vršijo samoumre zaradi lakote, poravnávali ministri dolgovi iz javnega denarja. Med uradnimi spisi se nahaja pobotnica matere pokojnega ministra Vasa o prejemu večje vsote, od katere pa ni prejela ničesar.

Češkoslovaška

s Podkarpatska Rusija dobi avtonomijo? Poluradna »Prager Presse« poroča, da se v češkoslovaškem notranjem ministrstvu pripravlja zakon, ki bo določal meje Podkarpatske Rusije. Ta zakon bo postal del ustave, ker ga bo moral sprejeti parlament s tričetrtinsko večino. Ta zakon bo merodajen za državno-pravno stališče Podkarpatske Rusije. Po mirovnih pogodbah ima Podkarpatska Rusija v okvirju Češkoslovaške pravico do avtonomije, zakar pa se do sedaj še ni nič storilo. Prvi zakon za to bi bil zakon o ureditvi mej. Sledili bodo drugi zakoni o šolah, splošni upravi itd.

s Razno. 80 let je dopolnil 11. januarja nadškof dr. Frančišek Kordač. — V Pragi je preminul dolgoletni starosta čeških Sokolov dr. Jožef Scheiner. — Češkoslovaški senator K. Schwamberger se je moral odpovedati senatorstvu. Na njegovo mesto je sedaj prišla namestnica Marija Vydrova iz Ces. Budejovic, stara 83 let. Kandidirala je na komunistični kandidatni listini. — Na Moravskem je bilo imenovanih

9 državnih inspektorjev: 5 agrarcev, 2 narod. na socialista, 1 narodni in 1 socialni demokrat, a noben pristaš — Ljudske stranke. — Bata zgradi tudi na Angleškem, na bregu reke Temse veliko tovarno za čevlje. Zaposlenih bo 5000 oseb. Na 10 domačinov pride en tavec, Ceh seveda. — V Polni se je obesila 82 letna Hotovecva. — 9000 rubežni je bilo minulo leto v mihaloveškem sodnem okraju na vzhodnem Slovaškem. — Velike smuške tekme priredi češkoslovaški Orel 23. in 24. januarja v Dolenjih Stepanovcih v Krkonoših.

Francija

s Na železniški progi Pariz—Amiens se je 18. januarja, ko je vozil brzovlak v postajo St. Just en Chaussee, zlomila os poštneha vagona. Vlak je vlekel vagon za seboj še 300 m, nato se je vagon prevrnil. Dva sledeča vagona III. razreda sta se zarila v poštni vagon. Prihodnja dva pa sta skočila s tira. Zadnji vagon brzovlaka se je prevrnil na nasip in obenem porušil zid železniške stražnice. Pri tem so bili hudo ranjeni 3 železniški delavci, ki so tam delali. Izpod razvalin vagonov so do sedaj izvlekli 11 mrtvih in 17 ranjenih, računati pa je, da bo še več žrtv. K sreči se je železniškemu osebju še posrečilo, da so pravočasno ustavili nasprotni vlak, ki je vozil mimo kraja nesreče komaj par sekund pozneje.

Amerika

s Razno. Neka mati je položila svojega štiri mesece starega deteta k počitku in odšla v bližnjo trgovino. Ko se je vrnila, je našla svojega sinčka mrtvega. Hišna mačka so je spazila k otroku, se vlegla na njegova usta in ga tako zadušila. — V Kew Garden je umrla Ana Molec roj. Stefanec iz vasi Zagorac v Beli krajini. — Anton Gradišek v Chicagi je kupil neko »srečko«, katero so prodajali »Prijatelji Rusije«. Ze drugi dan je bil obveščen, da je zadel dobitke, in sicer prošlo vožnjo iz Chicage v Moskvo in nazaj. Gradišek je takoj hitel v urad in pojasnil, da v Rusijo še ne namerava iti, nakar so se pogodili. Dali so mu 115 dolarjev v gotovini in zadeva je bila zaključena. Gradišku je pa denar prav prišel, ker je še dalj časa brez dela. — V Clevelandu je preminula Ivana Stražišar roj. Gornik iz vasi Kot pri Ribnici.

Drobne novice

5.666.000 brezposelnih je sedaj v Nemčiji. Iznajditelj ročne granate Viljem Mills je umrl 76 let star v Angliji.

40 oseb je bilo mrtvih in še več ranjenih pri trčenju vlaka blizu ruske Moskve.

Nov kitajski zunanji minister dr. Eožen Čen je katoličan.

Vse plesne prireditve je prepovedala — češkoslovaška vlada.

Umrl je romunski minister pravde Hamagin.

14.000 učiteljev ameriskega mesta Chikago že od aprila ni dobila plač.

Nad 100 milijard Din je 100 ameriškim bankam še vedno dolžna Nemčija.

Enajst novih kardinalov bo baje imenoval papež 11. februarja.

Deset milijonov Židov živi v Evropi. (Na Poljskem nad 3 milijone.)

Raskol je nastal med avstrijskimi Heimwehric.

Moravski učitelji pojdejo koncertovat na Spanako.

10.315 vlagatelj je prizadetih pri propadu italijanske Banka di Milano.

10.000 vagonov koruze bo Romunija izvozila v Nemčijo v januarju.

4.100.000 konj ima Poljska.

Ponesrečil se je bombni napad nekega Korejca na japonskega cesarja.

12.000 ha obdelane zemlje je uničila povodenj, povzročena po ameriški reki Mississippi.

80.000 Čehoslovakov je v Nemčiji brez dela.

Prepovedano je obiskovati gostilne mehiškim častnikom v uniformah.

Novo francosko vlado je sestavil bivši ministrski predsednik Laval. Briand radi bojeznik ni več zunanji minister.

Konferenca držav Male antante bo baje 22. jan. v Montreuxu. Razprava o vojni odškodnini in razorožitvi.

Vohunstvo v prid Anglije in Rusije so odkrili v Pragi.

32 milijonov prebivalcev (točno 31.927.773) šteje po stanju 9. dec. 1931 Poljska.

Jezuiti ne bodo izgnani iz Španije, vedo zadnja poročila.

Poldrugo milijardo primanjkljaja izkazuje italijanski državni proračun.

Sporazum med Kitajcem in Japonsko je preprečila baje Amerika.

Precej se je prehladil bivši nemški cesar Viljem.

Ako se

majajo

večkrat vzrok je zobni

kamen, prepreči

to in vzemi

Sargov Kalodont je edina zobna krema, katere vsebuje učinkoviti dodatek proti zobnemu kamnu (Sulfuricinsol) po Dr. Bräunlichu.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

KAJ JE NOVEGA

Osebnosti

d Petdeset let je dopolnil g. Anton Demšar, župnik na Zaspah na Gorenjskem. Se na mnoga leta!

d Za člana Prosvetnega sveta v Belgradu so imenovani med drugimi tudi sledeči gospodje: dr. Josip Mazi, načelnik prosvetnega oddelka Dravske banovine, Franc Jeran, profesor iz Ljubljane in Ivan Dimnik, šolski upravitelj v Ljubljani.

d Za provincijalne prednice jugoslovanske province zedinjenih uršulink je imenovana M. Elizabeta Kremžar. Bog je blagoslovil tudi v bodoče!

d Za šolskega nadzornika za metliški kraj je bil imenovan g. Konrad Barle, doslej upravitelj osemrazredne šole. Za pomočnika pa je postal g. Toničič Vladimir, učitelj v Erbohrvaščini na metliški šoli.

d Z redom sv. Save III. stopnje je bil odlikovan slovenski skladatelj p. Hugolin Sattner.

d Petdeset let je minulo 13. januarja t. l., odkar je umrl v Trstu oče istrskih sirot, narodni voditelj in preporočitelj hrvatske Istre, veliki škof dr. Jurij Dobrila. Slava njegovemu spominu!

d Novi rektor belgrajske univerze. Profesoraki svet belgrajske univerze je izvolil za rektorja univerze za dobo bodočih treh let vsušč. profesorja dr. Vlado Petkoviča.

d Premeščen je v Rim italijanski konzul v Ljubljani g. A. Rainaldi.

Domače novice

d Gospodarska navodila za bodoči teden. Sadjarstvo: Polomljene in suhe veje odstrani, nareži cepiče in jih zakopaj v pesek na senčni strani. Pripravi 8 do 10 cm debele in 135 do 140 cm visoke kole za oporo dreves. Kolje obži ali pa namaži z vročim terom. Gnoj drevju! - Vinogradništvo: V vinograd vozimo kolje za trte. Rigoljanje. V kleti kuhanje žganja. Paznja mladim vinom! Pazi pri pretakanju na čisto posodo! - Polje: Gnoj na kupe na njivo! Na travnike gnojnice! Pripravi semena! V kleti prebiraj krompir in drugo! Popravljaj ograje in orodje!

d Poverjeniki! Januar se bliža koncu. Po hitite z nabiranjem naročnikov in pošljite pravočasno sezname upravi, da bodo naročniki imeli pravico do podpore 1000 Din, ako jim bo pogorela hiša.

d Prejane čase... Zaže okrog Cerknice so bile prejšnje čase vedno založene z lesom, sedaj pa samevajo. Le tupatam obratuje kakšna, da areže tistih par hlobov, ki jih pripeljejo kmetje za domačo uporabo.

d Predavanje o perutinarstvu je imel g. ing. Benko minulo nedeljo v ljubljanskem radiu. Priporočal je zlasti štajersko kokoš, ki je odporna proti zimi in boleznim in si večji del krme sama poišče. V najslabših prilikah znese po 120 jajc letno, najboljša pa dajo celo 200 jajc. Odrasla štajerska tehta do 2 kg, ima bele noge in belo kožo, kar je velikega pomena tudi za izvoz, ki zavrata živali z rumenimi nogami in rumeno kožo.

Sicer pa mora biti naša kokošoreja usmerjena na jajca, ne pa na meso. Banska uprava dravske banovine bo podpirala z jajci pr tudi s piščanci po nizki ceni edino le domačo štajersko kuro.

d Kmetijski pouk po radiu. V nedeljo, dne 24. januarja ob 8 govori g. tajnik Kalol o važnosti in razvojni možnosti sadjarstva v Dravski banovini. V četrtek, dne 28. januarja ob 18 predava isti predavatelj o nujnih ukrepih za povzdigo našega sadjarstva. V nedeljo, 31. januarja ob 8 zjutraj predava inspektor inž. Jos. Zidanšek o predmetu: »V čem moramo posnemati šolske in angleške živinorejce?«

d Nad 400 kil težkega prašiča je zredil posestnik Bradeško na Srednjem vrhu nad Polhovim gradcem. Zival je bila 20 mesecev stara. Zaklal ga bo restavrater Matjan v Vižmarjih.

d Kovani drobci iz niklja po 20, 10 in 5 par, iz game po 10 in 5 par, avstro-ogrski iz niklja in pa konga po 10 in 20 vinarjev in iz železa po 20 vinarjev prestane biti zakonako plačilno sredstvo od dne 30. novembra 1931, ko je dobil obvezno moč zakon o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din. Ta drobci se zamenja za kovani denar po 25 par do konca novembra 1932 pri blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani in pri davčnih uradah.

d Proračun slovenske prestolnice Ljubljane za leto 1932 znaša nad 47 in pol milijona dinarjev in je bil na seji dne 13. januarja soglasno sprejet. Zupanova plača znaša 120.000 Din letno.

d 165 novih hiš, hišic in palač je bilo zgrajenih leta 1931 v Ljubljani. V teh hišah je 487 stanovanj.

d Ljubljanska policija je začela nastopati proti bnim gostilničarjem, ki uhtakor nočejo

Poravnajte naročnino!

Že 45 let je naročnik »Domoljuba« in občinski svetovalec rovske občine 70 letni posestnik Janez Rode v Zilah. Bog živi uglednega moža v zdravju in sreči že mnogo let!

... in mlajša hčerka, zvesti čitateljci »Domoljuba« z Kamenj v Bohinju: 92 letna mati Helena Repinc in njena 70 letna hči Neža

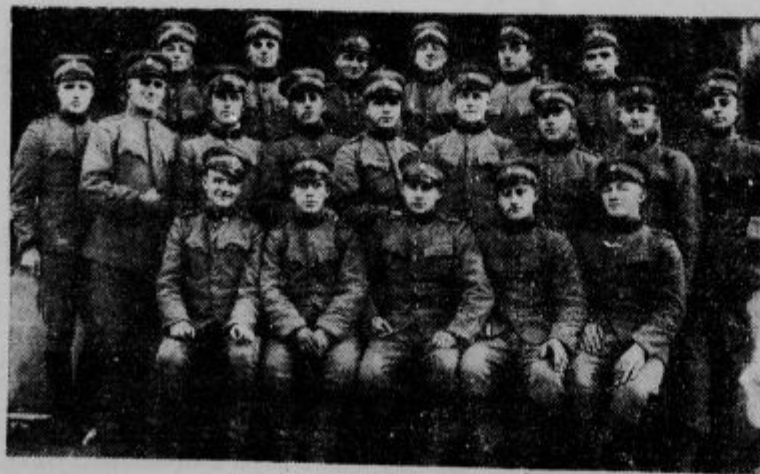
**Vsake kvatre plačate kovača,
vsak teden prejmete »Domoljuba«!**

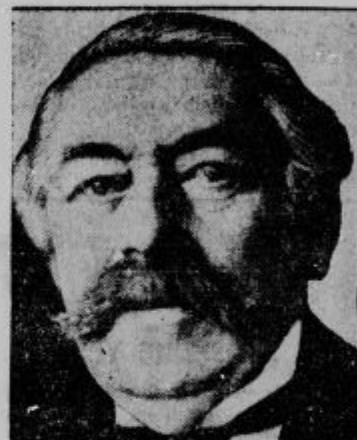
Užitkar Anton Pire, najstarejši mož v Vel. K. Sevem, je v starosti 94 let umrl. Zanimivo je, da je tri dni pred smrtjo prebral še zadnjo kije — brez oči.

Udeleženke trimesečnega kmetijsko-gospodinskega tečaja v Cerknici. Tečaj, ki sta ga poživovalno vodili Vilma Beniger in Vida Kleindinst, bo ostal udeleženkam v neizbrisnem spominu.

Novouski fantje iz gardijskega doma na Topčideru v Beogradu

Francoski zunanji minister Briand, ki je skozi vsa poveljna leta vodil francosko zunanjo politiko, je iz »zdravstvenih razlogov« odstopil.

Kitajske vojaške postojanke pri Da-Ling-Ho, ki so najbolj opremljene kitajske čete.

znižati cen jedilom in pijačam. Dvanajst gostilničarjev je policija že ovdala.

d V Ljubljani se je vršil velik shod nameštencev, ki je zahteval znižanje cen stanovanjem za 35 do 50%.

d Maribor z okolice in davki. Območje davčnega urada v Mariboru ne obsega samo mesta, ampak celo širšo okolico, skupno 135 občin. Vse to obširno ozemlje je prispevalo v preteklem letu 1931 v blagajno mariborskega davčnega urada skupno 44.506.717 Din. Na zemljarini je bilo prispevano 3.780.418 Din, zgradarina je prinesla 4.787.911 Din, pridobitina 6.124.433 Din, rentnina, vplačana od privatnikov 567.731 Din, rentnina denarnih zavodov 1.010.666 Din, davek na samce (od splošnih davkov) 23.007 Din, družbeni davek 1.009.588 Din, davek na poslovni promet 5.621.104 Din, uslužbenski davek privatnih nameštencev 3.345.234 Din, davek na samce (od uslužbenskega davka) 17.333 Din. Skupni davek na poslovni promet 2.472.507 Din, davek na poslovni promet od trošarin-skih predmetov 521.141 Din, doklade na sre-ki cestni odbor (od neposrednih davkov) 1.649.114 Din, banovinske doklade 4.161.910 Din, občinske doklade za vse občine 6.469.434 Din, doklade za zbornico TOI 433.140 Din. - Dalje izkazuje mariborski davčni urad za leto 1931 na izkupičku za kolke 11.196.400 Din 80 par. 1. 1. 1932.

d Učitelji ne bodo premeščeni. Dne 17. januarja se je sestal k seji osrednji odsek parlamentarnega kluba. Predsedoval je prosvetni minister dr. Kojč. Razpravljalo se je predvsem o osnovnem pouku. Pri tem so opozorili prosvetnega ministra na številna neizpraznjena mesta ter se je obenem izra-žala želja, da naj se tekom tega leta ne iz-vršijo premestitve, razen v slučaju največje potrebe.

d Delavstvo, ki je lahko vsem v zgled. V vsej državi je 195 stavnih (linotipov) in 51 drugih strojev. V Sloveniji je 36 tiskarn. Tiskarsko delavstvo ima v Jugoslaviji šest krasnih domov. V Sloveniji je bilo v letu 1930 178 ročnih stavcev, 86 strojnih stavcev, 33 tiskarskih strojnikov itd. Sploh je štela ljubljanska podružnica tiskarske organizacije leta 1930 945 članov. Istega leta je bilo v vsej državi brezposelnih 429 kvalificiranih članov in 208 pomožnih delavcev, za katere je skrbela organizacija. Občudovanja vredne so številke, ki jih zaznamuje tiskarska orga-nizacija za socialne podpore. Tako je izdala za brezposelne člane 22.707.000 Din podpor, potnih pomoči 601.000 Din, bolezenskih pod-por 5.991.000 Din, invalidskih podpor 5 milj. 599.000 Din, podpor za sirote članov pol mi-lijona Din, podpor za vdove 84.000 Din, dalje je izdala 153.000 Din pogrebni, 255.000 Din za zdravila in zdravnike, 50.000 Din podpor pri selitvah in 90.000 Din za nove knjige. - Kakšno moč in veljavo bi imeli naši kmetje, ko bi v pogledu organizacije vsaj nekoliko posnemali tiskarsko delavstvo! Brez žrtev ni pesede in ni zmage!

d Pritožbe o visokih cenah po Gorenj-ku je bilo zadnje dni dosti. In vendar ne bi smele biti gostilniške cene po Gorenjskem dosti večje kot so v Ljubljani. Za razvoj tu-kega prometa so važne tudi cene in te so po Gorenjskem skoraj povsod pretirane. Dneva la oskrba za 60 Din, celo dražja, je za naše razmere predraga. Zatorej s cenami dol!

d Lovecem oči pešajo? V zadnjem času je bilo že par slučajev, kakor sledeči: Pri Dvorski vasi pri Ribnici se je mudil na lovu

Bolečine v hrbtu, zaustavite jih

SLOAN-ov LINIMENT premaga bolečine, naglo pomiruje in Vas naredi gibčne. Čim Vas napadejo bolečine, namažite na-lahno brez utiravanja malo SLOAN-OVE masti. Prodira in pomirja bolna mesta in mišice in odstranja bolečine.

Rabite SLOAN-OVO mast proti bolečinam v križu, revmatizmu, išiasu, bolečinam distorzije in kon-tuzije in proti vsem vrstam bolezní v mišicah.

Dobi se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine.

posestnikov sin Franc Debeljak. Ko je ta hotel pomeriti na zajca in je ustrelil, se je naenkrat zgrudil na tla 18 letni delavec Fran Skulj iz Dvorske vasi. Debeljak je namreč po nesreči ustrelil vanj. Skulj je izgubil pre-cej krvi. V glavi ima več šiber. Zdravniki upajo, da mu bodo rešili življenje, čeprav so poškodbe prav nevarne.

d 85 kg težkega mrjasca je ustrelil lovec g. Ivan Stular v gozdu ob Stari poti, ki vodi iz Vrhunke v Logatec. V vrhniškem lovišču v zadnjih 50 letih niso še videli divjega pra-šiča. —

d 86 delavcev, večinoma družinskih oč-fov je odpustila tovarna za dušik v Rušah.

d Delo je odpovedala vsem rokodelcem vevška papirnica. Gre pač za znižanje plač! d Praktični učiteljski izpiti na moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se prično 8. februarja 1932 ob 8 zjutraj.

Med brati Hrvati

d Proračun Savske banovine za l. 1932 znaša 235 milijonov 800 tisoč Din. Devet mi-lijonov manj kot prejšnje leto.

d Toplo vreme ob našem Jadranu. V Dalmaciji in v Primorju imajo lepo, toplo vreme. Povprečna temperatura znaša 24 sto-pinj, temperatura morja pa znaša 15 stopinj, tako da se mnogi že kopljejo.

d Dom za dekleta so te dni slovesno otvorili v Zagrebu. Dom bo v prvi vrsti služil mladim dijakinjam in uradnicam.

d Tudi bolni zob pomaga. V Sarajevu se je vršila poroka, ki je po vsem mestu pov-zročila veliko senzacijo. Romunski zdravnik Konstantin Teuto, ki brez vsakih instrumen-tov z golimi prsti brez bolečin ruje zobe, se je poročil s profesorico na sarajevski ženski gimnaziji Miro Bičanič. Mira Bičanič je bila pacientinja dr. Konstantina Teuto in se je zaljubila v »čudodelnega zdravnika«. Ali pa on vanjo.

d Veliki mlin. Union delniška družba v Osijeku bo menda prenehal z obratovanjem. Bilo je to največje tovrstno podjetje v Jugo-slaviji in je izvažalo zlasti v Avstrijo in Češkoslovaško.

d Strel ga je zadel v trebuh. Nikola Med-ved, čevljar iz Selišta pri Sisku, je bil neke ob-streljen ter je, ko se mu je rana zacelila, prišel k svojemu bratu Martinu v Glinu. Ne-kega dne je Martin vzel revolver, da ga očis-ti. Ko ga je očistil in sestavil, je hotel bratu po-jasniti mehanizem. Pri tem razkazovanju je bil Nikola tako nepreviden, da se je ne-

nadoma sprožil in strel ga je zadel v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je po operaciji takoj umrl.

Iz naše prestolice

d Slavesna otvoritvena seja senata se je vršila v Belgradu dne 11. januarja. Predse-doval je najstarejši član gosp. senator Ivan Hribar, ki je govoril deloma srbohrvatsko deloma slovensko. Na drugi seji so potrdili vse senatorje, izvolili verifikacijski odbor, nakar so senatorji prisegli. Po enodnevnem odmoru so se gospodje senatorji 15. januarja zopet sestali. Sešla se je tudi narodna skup-ščina. Za predsednika parlamenta je bil iz-bran dr. Kumanudi, za predsednika senata pa zdravnik dr. Ante Pavelič. Za podpred-sednika je bil izvoljen tudi Slovenec dr. No-vak, ki se je za izvolitev zahvalil v sloven-skem jeziku. Po dr. Novakovem zahvalnem govoru je predsednik dr. Pavelič zaključil sejo. Zvečana skupna seja obeh zbornic je bila v ponedeljek dopoldne, dne 18. januarja. Nj. Vel. kralj je prečital prestolni govor, ki so ga poslanci in senatorji burno pozdravljali.

d Proračun mesta Belgrada za leto 1932 dosega 353 milijonov, 30 milijonov manj kot oni za leto 1931.

d Delniških bank v Jugoslaviji je 650; njih skupna vsota po računskih zaključkih je izkazana z 20 milijardami Din, rezerve je 800 milijonov, vlog pa 10.300 milijonov.

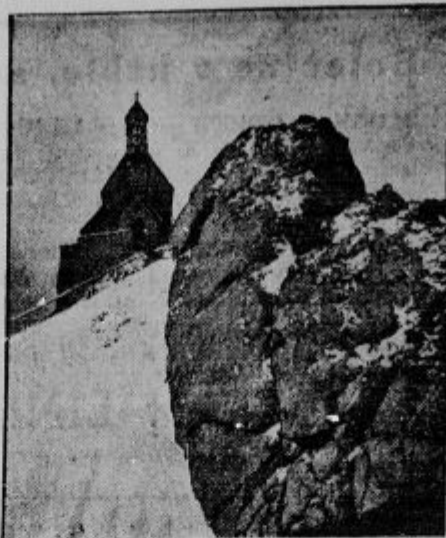
d Izvoz sadja. S postaj Maribor, St. Ilj in Pesnica je bilo izvoženih v času od 12. sept. 1931 do 5. januarja 1932 v Avstrijo 252.894 kg sliv, 287.640 kg jabol, 3838 kg hrušk in 3111 kg grozdja; v Češkoslovaško 59.190 kg jabol, v Nemčijo 10.169 kg jabol, v Švico 77.893 kg jabol, v Italijo 76.295 kg jabol, v Francijo 24.000 kg jabol in v Madžarsko 30.000 kg jabol.

Nesreče

d Obležal je v omedlevici. V Teznu pri Mariboru je delal koline 60 letni mariborski mesar Martin Šiker. Ko se je vračal zvečer domov in hotel prekoračiti obmejni potok, mu je na ledu zdrsnilo in pri padcu je udaril v glavo ob led s tako silo, da je obležal v omedlevici, iz katere se ni več prebudil. Doma so ga strahoma pričakovali celo noč, naslednjega dne pa so ga šli iskat. Ker so na Teznu povedali, da se je še pred nočjo na-potil proti domu, so preiskali vsa pota, ki vodijo proti Radvanju in proti večeru so ga res našli ležati v potoku zmrzlega in mrt-

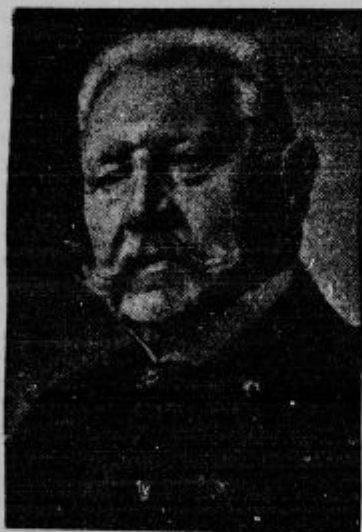
Albertus Magnus, slaven skolastik, rojen grof pl. Bolletaedt (1193—1280), ki je proglašen za svetnika. Njegov god se bo obhajal 15. novembra.

Najvišje ležeča cerkev v Nemčiji je sezidana na 1840 metrov visokem hribu Wendelstein na zgornjem Bavarskem.

Svoboda... Za temi omreženimi in zastraženimi vratmi je zaprt voditelj in probuditelj indijskega naroda in njegovi najzvestejši prijatelji in prvaki.

Ernst Thälmann, vodja nemške komunistične stranke in njen kandidat za državnega predsednika; **Paul v. Beneckendorff u. v. Hindenburg**, sedanjí predsednik nemške republike; **gener. poročnik v. Epp**, kandidat narodnih socialistov za predsedniško mesto.

Ludwig Windthorst, prvi voditelj nemškega Centreuma, je bil rojen 17. jan. 1812. Umrl je 1. 1891 v Berlinu. Vodil je težke boje z Bismarckom in povedel nemške katoličane do sijajne zmage.

Vhod v luko Port Arthur. Luko Port Arthur, ki so jo Japonci v vojni z Rusi 1. 1905. osvojili, hite Japonci sedaj urejati v vojno oporišče proti Kitajski.

Francoske volitve v znamenju Hitlerja: Na volilnih shode vabijo plakati z napisom: »Hitler na krmilu«.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

čena. Ležal je do polovice v vodi, glava in noge so bile na bregu; zraven trupla je bil še poln cekar klobas in kolin, katere je nesel domov.

d Pri padcu je priletel ob panj. Poledica je bila vzrok smrti obče spoštovanega posestnika, 48 letnega Ivana Bogatina iz Malehove pri Mariboru. Na domačem dvorišču mu je medu zdrsnilo ter je pri padcu priletel s truhom ob panj ter se tako udaril, da je obolel nezavesten. Takoj so ga naložili na nosilnik in ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati, ker je v kratkem podlegel poškodbam.

d Zrtve steklega psa. V Pasteurjev zavod javne bolnišnice v Celju so pripeljali pet oseb, ki sta jih napadla v torek 12. t. m. dva stekla psa. Posestnika Alojzija Cesarja in njegovo 7 letno hčerko Alojzijo in 6 letnega sina Jožefa iz Mestopolje vasi šte. 12 je napadel njihov domači pes. Očeta, 31 letnega Cesarja, je vgriznil v desno roko, hčerko Alojzijo v desno nogo, sina Jožefa se je pa lebil na obeh nogah. Razen teh treh je ugriznil v desno nogo še 6 letnega Kapša Antona iz istega kraja. 61 letno posestnika Marijo Slavakovo iz Mestopolje vasi pa je ugriznil pes na obeh rokah.

Poceni in dobro milo (žajlo)

Če lahko skubate iz raznih masčobnih odpadkov. Navodila in potrebne kemikalije (lužni kamen) ima na zalogi drogerija KANC — Ljubljana, Zidovska ulica št. 1.

d Hipoma je začutil strašne bolečine v trebuhu. Nenavadna smrt je zadela upokojelega železniškega čuvaja in posestnika Franca Znidarica v Hočah pri Mariboru. Imel je na domu kolino, na katere je povabil tudi svoje znance. Zvečer, ko je bilo že vse gotovo, je povabil goste v sobo, kjer je bila že pripravljena večerja. V veži pa je še ostala maza, ki je spadala v kuhinjo, in jo je hotel tudi tja prenesti. Pri tem pa je hipoma začutil strašne bolečine v trebuhu ter se z glasnim klicem vrgel na posteljo. Ker bolečine niso odnehale, so ga opolnoči odpeljali v bolnišnico, kjer je bil takoj operiran, toda je kratko po operaciji umrl. Pri operaciji so ugotovili, da mu je vsled težkega bremena počilo malo črevo.

d Pri spravljaju drv se je ponesrečil v Kamnici pri Mariboru 38 letni Zunko. Na mestu mrtev.

d Vlak je do smrti povozil 50 letnega posestnika Antona Lauferja iz Cernice pri St. Petru v Slov. goricah.

d Ko so jo mazali s petrolejem. V vasi Petriči pri Brodu je družino Vukovič zadela terka nesreča. Stojan Vukovič je šel s svojo ženo iz hiše, da opravi na dvorišču neka dela, v sobi pa sta ostala 12 letna hčerka in 6 letni sinček. K nesreči je mati prej oprala hiški lase in jih namazala s petrolejem.

Priloga se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

Glavni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti
PODRUŽNICE:
Ljubljana, Palača ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićeva
10, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
XI. puka 22, Beograd, Polincareova 2

PRAVA METODA

uspešnega negovanja lepote temelji na uporabi takšnih pripomočkov, kateri se izdelujejo iz sestavin, ki medicinsko učinkujejo, kot so to: Fellerjeva Elza-pomada za zaščito kože in Elza-pomada za rast las (2 lončka brez nadaljnjih stroškov 40 Din), Elza-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din), pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 16, Savska banovina.

kakor to delajo mnoge žene v Bosni, da bi dekletu lasje bolj rastli. Deklece je sedelo poleg prižgane sveče in nekaj delalo. Naenkrat so se užgali lasje in v hipu je bila vsa v plamenih. Otroka sta pričela strahovito kričati, deklica je pa po sobi letala semtertja kakor goreča baklja. Starši so takoj prihiteli in pogasili ogenj, vendar je pa deklica tako opečena, da gotovo ne bo ostala pri življenju.

Novi grobovi

d Po plačilo je odšel na drugi svet gosp. Jožef Janžekovič, slovenjgradski dekan. Večni mir vrlemu dušnemu pastirju!

V Ljubljani je umrl profesor Anton Lenarčič. — Istotam so v Gospodu zaspali: ga. Marija Ravnikar, vdova po davčnem nadzorniku, strojevodja v pokoju g. Franc Burger in ga. Katarina Gröbmung. — V Ceršaku pri St. Ilju v Slov. goricah je nagloma zapustila ta svet gdč. Alojzija Hamer. — V Ribnici je zapustil solzno dolino akademik ljubljanske univerze modroslovec France Petek. — V Litiji je odšla po plačilo na drugi svet gostilničarka ga. Josipina Bren. — Na pokopališču v Cerkljah pri Kranju so položili v hladno gomilo bivšega profesorja g. dr. Josipa Jenka iz Dvorij. — V Zlatoliju pri St. Janžu na Dravskem polju je zapel mrtvaški zvon orožniškemu stražmojstru g. Janezu Turku. — V Ljubljani so pokopali go. Josipina Antončič. — V Skalah pri Velenju je umrl 91 letni Jožef Kovač, dolgoletni župan. — Na Rečici ob Paki je zaspal v Gospodu cand. ing. g. Fran Banko. — V Vel. Mraševem je umrl 94 letni Anton Pirč, najstarejši mož v fari. — Pokopali so g. Martina Godca, posestnika pri Sv. Florijanu pri Šoštanju. — V Orli vasi je na veke zatisnil oči posestnik g. Ivan Kronovšek. — V Ljubljani so položili v grob trgovca g. Franca Stadlerja. — V Kočevju je izdihnil davčni nadzornik v pokoju g. Gabriel Reven. Bog daj večni mir!

Razno

Svojo stanovanjsko hišo brezplačno zavarujete proti požaru za 1000 Din, ako naročite »Domoljuba« za leto 1932 in plačate celoletno naročnino meseca januarja!

d Duhovne vaje v Mali Loki. Dom duh, vaj v Mali Loki je postal res že pravo zatočišče trudnih in obteženih. Zadnji tečaj za žene je bil dobro obiskan; za prvi prihodnji (dekleta) od 23. do 27. januarja je že dovolj priglasenih, pač pa se sprejemajo še priglasitve za tečaj za dekleta od 30. jan. do 3. febr. in 20. do 24. februarja. Dekleta, katera boste čitale te vrstice in občutili klic božje Dobrote, odzovite se in mu sledite za tri dni v samotno v Malo Loko, prej pa se po dopisnici javite na »Predstojništvo zavoda sester sv. Križac« v Mali Loki pri Ihanu, p. Domžale.

d Lastnike zunanjih anten opozarja Radio Ljubljana na sledeče: V področju novega omrežja iz velenjske elektrarne prečkajo večkrat antene vod imenovane elektrarne z visoko napetostjo. Ker se lahko pripeti, da se antena odtrga in dobi stik z visoko napetostjo, je radio abonent lahko v smrtni nevarnosti. Vsled tega opozarjamo, da prestavijo pravočasno svoje antene, tako da ne križajo električnega omrežja.

d Pri bledih, sivorumenkastih barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutju, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef« grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Obvestilo članom mlekarkega društva. Vsi, ki so dobili pozive za plačanje stroškov za preizkušanje mleka, naj se takoj obrnejo na mlekarstvo društvo za Ljubljano in okolico v Dravljah pri Ljubljani.

d Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino daje nasvete in navodila glede kmetijskih služb svojim članom. Večji posestniki in sorodni kmetijski obrati, ki potrebujejo nameščence kmetijske stroke, se lahko obrnejo na tajništvo omenjenega društva (kmetijski referent v Kranju). Društvo bo skušalo po svojih močeh pomagati tako enim kakor drugim, ako bo dovolj prijav z obeh strani.

78.000 Din

požarnih podpor je izplačala v letu 1931. Uprava »Domoljuba« onim svojim naročnikom, ki jim je pogorela stanovanjska hiša in so v januarju plačali naročnino za celo leto.

d V Trsteniku so tatovi vlomili v župnišče. Ker so jih prepadli, so vzeli s seboj le par steklenic malinovec, pa so še tistega zunaj popustili in zbežali.

d Sodišče svaril Turk Rudolf, bivši trgovski potnik, stanujoč v Sadini vasi pri Žužemberku je prestajal v mesecu novembru in decembru 1931 v jetnišnici okrožnega sodišča svojo devetmesečno kazen zopora, na katero je bil obsojen radi raznih sleparij, katere je izvršil na ta način, da se je ljudem izdajal za zastopnika te ali one tvrde in pri tem neupravičeno kasiral denar. Dne 13. decembra 1931 pa je pobegnil iz navedene jetnišnice ter je bila zoper njega izdana tiralica. Omenjeni Turk, ki je 167 cm visok, srednje krepke postave, rjavih oči, kostanjavih las in oblečen v dokaj lepo obleko, se sedaj klati po Sloveniji ter baje izvršuje v naprej podobne sleparije, pri katerih se predstavlja za potnika neke zagrebške zavarovalnice. Okrožno sodišče v Novem mestu opozarja javnost, da se pred navedenim Turkom varuje in ne nasede njegovim sleparijam, obenem pa naproša, da ga vsakdo, kjerkoli bi se pojavil, javi najbližji orožniški postaji.

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti knjižbi na posestva, proti poroštvo i. t. d.

PO DOMOVINI

† akademik Fran Petek

(Ribnica)

Dovolj mi dragi France, da Ti zapišem v spomin poslednjo besedo, poslednji spomin.

Majna vas Hrvača leži trudno v poletnem snu. Tiho žubori vaški vodnjak, trudno padajo neme sence po vasi. V vaškem zvoniku je zdrčalo — ura bije devet... Tam na koncu vasi se žuje milo petje violine, vmes pa se mešajo krepki akordi kitare. Fantje na vasi so se zganili, vas je oživila. Truden glas je presekal tišino: Brzbertovi grejo. Tako si hodil, dragi France! skoro slednji večer med preproste kmetčke fante, da bi jih razveselil.

Minilo je par mesecev. Bližale so se božične počitnice. Hitim na postajo, da ne bi zamudil vlaka. V vagonu sem Te našel. V Tvojih očeh je zaigral sijaj, stisnil si mi roko in dejal: »Veseli me, ker si prišel, da ne bom tako sam. V enakomernem tik-takanju vlaka pa se je vmešaval najin razgovor. Kako si ognjevit govoril o sodobni kulturi, o sodobnem človeku, o spremembi današnjih socialnih razmerij, o etiki itd. Spoznal sem zaklade tvoje duha. Šele ta večer si se mi razkril.

Na klopi zagledam kitaro. »Čemu pa neseš kitaro domov?« »Da bomo igrali na sv. večer.«

Da, dragi France, neseš si domov kitaro, da bi z svojimi brati zaigrali doma na sv. večer ono lepo skrivnostno pesem: Sveta noč, blažena noč... In, namesto, da bi na sv. večer prepeval one lepe božične pesmi, je prišla bela koščenata žena in se Te je dotaknila s svojo koso, da si začutil njen mrzel, mrtvaški dih. — Na sveti večer te je avto odpeljal v bolnišnico. Zalosten sveti večer so imeli doma... Ti si ležal prikovan na posteljo v ljubljanski bolnišnici. Doma pa so vsi trepetali, kakor oljnat plamenček, ki se je trudno pregibal in razavetljeval jaslice. Nihče ni govoril, pokleknil so k peči. Oče je molil: »Oče naš... zgori se tvoja volja! Kitara je počivala, violina je onemela, bela žena pa je pela svojo mrtvaško pesem.

Cez osem dni je vstopil poštar; prinesel je brzojavko. Mati je vzela list, roke so se ji tresle, čudno ji je bilo v glavi — France mrtev. Dva začuden očja sta nemo gledala po sobi. Deset let študija in vse zastoj? Odličenjak? O Bog!

Oče je sklonil glavo: »Zgori se Tvoja volja! V debelih kosih so padale snežne mačice na zemljo. Veselo so se izigravale po zraku... Pri Brzbertovih pa delajo mrtvaško posteljo svojemu sinu Francetu.

Spet je zapiskal avto. Vstavil se je pred hišo. Dva moča sta prišla za krsto in jo nesla v hišo. France! France! — — — J.

Novice

(Ribno pri Bledu)

Pri zadnjem ljudskem štetju je imela župnija 900 prebivalcev. V desetih letih napredek za 50 duš. Lansko leto je bilo 25 rojenih, umrlo jih je 11, oklicanih 10 in poročenih 6 parov. Lansko leto 28. novembra smo dobili nov bronast zvon glas Es in teže 1061 kg. Vile so ga Strojne livarne v Ljubljani. Zvon je skrbno izdelan ter ima lep glas. Preteklo leto je v župnijo prihajalo 100 Domoljubov in ravno toliko je bilo udov družbe sv. Mohorja.

Gospodarske vesti.

(Ziri)

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva bo imela v nedeljo, 24. januarja, po jutranji maši v šolskih prostorih svoj redni občni zbor. Dolžnost vseh članov je, da se obnega zbora gotovo udeležijo. Odbor vabi pa sploh vsakega, ki mu je napredek sadjarstva pri srcu, da pride in pristopi kot član v to potrebno društvo. Skušnje zadnjih let kažejo, da ima sadjarstvo še lepo bodočnost kot eden glavnih kmetovih dohodkov. Saj tudi pri nas uspeva sadje, samo če je pravilno negovano in če sadimo ravno take sorte, ki se prilagajajo našemu podnebnju. — Svetovna kriza tudi nam ni prizanesla. Naši obrtniki odpustajo svoje delavce, ker nimajo naročil za devljarske izdelke, katere so prejnjala leta v velikem številu razpohljajali predvsem v južne kraje naše države. Še tem se širi brezposelnost. Kmet ne more vnov-

čiti svojih pridelkov in živine. Nekateri si pomagajo na ta način, da koljejo doma, potem pa razprodajo meso po znižani ceni. Vsak pravi, da še dobro proda in tisti ki kupi, pa tudi dobro kupi.

Prosvetni večeri

(Dev. Mar. v Polju)

Naše prosvetno društvo se v polni meri zaveda svojega poslanstva. Z novembrom l. l. je pričelo z rednimi predavanji, ki se vrše vsake 14 dni. Udeležba članov je zadovoljiva, povprečno je navzočih 180 članov. So pa tudi čisto svojevrstni ti večeri, spretno aranžirani po našem predsedniku g. kaplanu Poleg podučne in vzgojno resne vsebine, se ob kakem prizoru prav iz srca nasmejejo. Seveda ne manjka tudi pevskih in godbenih točk. Odprto predavanje je imel g. dr. Capuder o solnčni Goriki. Dvoje predavanje pa med nami bivajoči pisatelj g. Jalen o Kamniških in Julijskih planinah. Pisatelj nam je v domačem razumljivem predavanju pokazal potom slik naše krasne planine, vmes pa s pristno turisticim humorjem zabaval. Člansivu se je priljubil. — Za nadaljnje predavanje so obljubili še gg. pisatelj Pinžgar in zdravnik dr. Vidmar. Prosveta pa se zaveda, da treba tudi članom delavcem v današnjem času izobrazbe. Zato ima vsaki mesec tudi delavsko predavanje. Na prvem takem predavanju je govoril g. Žužek iz Ljubljane o vzrokih sedanje splošne krize in brezposelnosti in nje posledicah ter mu z vzgledi predložil razne slučaje te krize. Član društva pa je poudarjal: Delavstvo mora nazaj h krščanski ljubezni. Več Frančiškovega, Leonovega in Krekovega duha nam je treba. Prihodnje predavanje za delavce bo v ponedeljek 25. t. m. ob 8 zvečer. Predava g. Jože Langus o naši socialni zakonodaji. Domačin E. Rešek pa o potrebi strokovne organizacije. Delavec, delavci! Bolj kot kdaj prej je danes potrebno, da se seznanite z delavskimi vprašanji. Zato vsi in vse na predavanje, ki je vam namenjeno. Na prihodnjih delavskih predavanjih bosta govorila še gg. dr. Miha Krek in A. Marinček.

Samo 10 dni

Imamo še do konca januarja! Ali ste že poravnali celoletno naročnino, na »Domoljubac? :: Ako ne, storite to takoj. :: Gre za 1000 Din! :: Preberite današnji članek! :: Ne bo Vam žal!

Smrt v snegu

(Zaplana)

V soboto 9. t. m. je šla 66letna Reza Leskovec (Trovta) v Podlipo na pogreb neke sorodnice. Vres dan je snežilo. Popoldne se je vračala po strmi in samotni poti proti domu. Stlenilo se je, predno je prišla domov in je v zasneženi gmajni zašla. Ker je morala reva do kolena gaziti sneg, je opešala in ostala v snegu. Doma so mislili, da je ostala pri sorodnikih. Sorodniki so pa čez par dni sporočili, da je že v soboto odšla proti domu. Iskali so jo in jo v četrtek našli pri skladovnici drv spečo večno spanje.

Prosvetno delo

(Dol pri Ljubljani)

Naš Dol je nekako središče javnega življenja za tukašnje okolice. Zlati se odlikuje naše Katol. prosvetno društvo. Društveni oder s krasno elektrificirano razsvetljavo lahko tekmuje z mestnimi odr. Na tem odru smo vzprijeli že mnogo lepih, veselih in podučnih predstav. Na Silvestrovo smo imeli lepo prireditev z zanimivim programom, ki je prav dobro uspeval. Za našo pustno nedeljo pa se nam obeta Nestrova burka »Utopljencac«. — Društvo ima tudi »lantski odsek«, v katerem so včlanjeni sami mladi fantje, ki so ponos organizacije. Imamo vsako nedeljo redne prosvetne sestanke. Začeli smo razmotirati okrožnico av. očeta, o obnovi socialnega reda po evangelijskih načelih. Namen organizacije je: vzgojiti značajne in neustrašne fante, ki naj bi bili bodoči voditelji vsega našega javnega živ-

ljenja. — V Podgori na njivi g. Janka Jemca je našlo človeško okostje, komaj pol metra iz boko v zemlji. Nekateri domnevali, da se je vršil kak uboj v času, ko so še vinski trgovcivažali vino po Savi proti Gorenjski in se je včas nahajalo tukaj več tučev. Okostje je bilo nešeno na pokopališče v Dol. — Jožef L.

Predavanje

(Vrhnika)

V soboto, 23. januarja, se vrši v Rok domu ob pol 8 zvečer zanimivo predavanje o strašnejšem in najhujšem morilnem oročju bod modernne vojne. »Strupeni plini«, kateri ne bo nevarni samo vojaštvu na fronti ampak tudi pri bivalstvu v zaledju. Gosp. sanitetni polkovnik M. Justin nam bo v predavanju »Kako se ubližimo strupenih plinov v slučaju sovražnega napada« povedal in nas poučil o načinu obrambe. Predavanje mora zanimati vse, vojske kakor civiliste, zato v soboto vsi v Rok. dom k predavanju.

Smrtina kosa

(Dramlje)

Prve dni novega leta nam je zagrenila mila smrt, ko nam je ugrabila vzorno krščansko mamico Marijo Križnik v Lazah. Dofakala častljivo starost 87 let. Bila je v zgled bo ljubeznivega življenja in marljivosti. Svetila ji vse luči! Preostali nam iskreno sožalje!

Razno

(Stranje)

V l. 1931 je bilo doma rojenih 45 otrok, naj župnije pa 4; torej skupaj 49 otrok. Tri smo krstili dvojčka. Poročenih je bilo 13 parov. Ena poroka je bila v Bistrici, ena v Praprotnem za Kelom, ostale pa doma. Umrlo jih je odrasli trije in šest otrok. Število mrtvev je bilo preteklo leto najmanjše, odiar obstoji naša knjiga, t. j. od l. 1792. — V novembru in decembru preteklega leta smo imeli v okolici več množičnih požarov. Kdo bi bil zažgal, je težko reči. — petek, dne 15. januarja, je v Praprotnem za Kelom umrl posestnik Valentin Balantič, dolgoletni Domoljubov naročnik. Zapušča vdovo in dete, nepreskrbljenih otrok. Naj počiva v večnem miru.

Novi grobovi

(Svibno pri Radečah.)

Leta 1931. je bilo v naši fari rojenih 31 otrok. Umrlo jih je 5, poročeni so bili 3 pari. Kljub nima mu številu mrtvev pa zelo pogrešamo moča, ki bil mož, da malo takih, namreč 71 letnega g. Jos. Povšeta. Bil je velični župan, cerkveni ključar, predsednik šolskega odbora. Četudi posestnik širnega posestva, je bil vedno pripravljen pomagati, kadar je šlo za cerkev ali šolo. Koliko se je trudil pri zidavi nove šole in pri popravilu župnišča, kolikih besed je padlo, a on je vedno vztrajal. Je dobrončel revežev; nihče ni zastojl trkal na njegova vrata. V svoji oporoki ni pozabil revežev, kor tudi ne cerkva in šole. Kako je vse spoštovan, moža poštenjaka, je pokazal njegov pogreb. Vse je hotelo spremljati na zadnji poti. Blagi mož ostal v trajnem spominu med nami. Bog pa mu b plaščnik za vse, kar je storil v njegovo čast in v njega korist. — Takoj po novem letu pa nam smrt pograbil pridnega fanta v najboljših naših Henrik Kmetiča. Bil je eden najboljših naših in nje. Ni se stramoval pokazati svojega verske pripravljenosti, ni se stramoval ne spovednice ne hajline mize. Svojim staršem je bil deana roka, tudi sosedom je rad pomagal, ako je bil mogel. ga je po nekaj dnehi boleznilepo pripravljeno na smrt poklical k sebi. Pogreb je pričal, kako ga ljubili. Dragi Henčo, prosti pri Bogu, da bi drugi fantje posnemali tvoj lep zgled.

Novice.

(St. Peter pri Novem mestu.)

Novo leto, srečno in veselo, smo si vsi drug drugemu takoj prve trenutke srečanja svojimi znanci in prijatelji. Da bi se te naše in kar najbolj uresničile! — Duhovne vaje za bomo imeli od 11. do 14. februarja. Vodil jih stolni vikar g. Košiček. Na to opozarjamo, da daj vse fante, da bodo z delom tako uravnil, se bodo lahko tiste dneve s pridom udeležali govorov duhovnih vaj. — Prihodnjo nedeljo, 24. januarja, po liturgiji bo v »Domu za mlade« predavanje o verski zmoti adventizma. — Na po nedeljo bo pa tudi za smeh in dobro v preakrbljeno. Ta dan bo namreč uprizorjena smešna igra v 3 dejanjih »Davek na samce«.

statistika izkazuje za lansko leto 22 smrtnih slučajev, rojster pa 64. Z rojstvi najbrž tudi letos ne bomo zaostali. Pri Gorencu v Harniji vasi se je tokrat že letos oglasila z dvojčki, od katerih pa eden že naslednji dan umrl. Porok je bilo lani 5 (oklicanih 26 parov). Letošnji predpust pa je tudi gladek porok v znamenju krize. Samo dva para sta se dosedaj oglasila.

Nov grob.

(Zagorica, Videm-Dobrepolje.)

Umrli je po zelo kratki bolezni g. Janez Mišič (Kravajev oče) v lepi starosti 90 let. Bil je prava slovenska korenina. Udeležil se je bitke pri Custoci. Bil je tudi ustanovni član gas. društva in ustanovitve in sploh priljubljen. Pri pogrebu pa ga spremljali domači gasilci in mnogo prijateljev, saj je bil dobro poznan daleč na okoli kot česarar po sejnih. Domači občalujejo smrt dolega očeta. Ostal nam bo v trajnem spominu. Bog mu daj večni mir! — V. E., Zagorica.

Razno

(Semič v Belikrajini.)

Malokdaj vidite v Domoljubu dopis od nas. Na ne mislite da spimo, čeprav bi bilo dobro, da letoš zimo prespali, ljudje in živali, ker nam je slabo za vse, zlasti pa za denar. Nimamo kaj roditi, razen vina. Tega pa nihče noče, čeprav damo po 2 do 3 Din. Pridite vinski kupci, ker rugače ga bomo morali sami piti in pa raztrgani oditi. — Na praznik sv. Treh kraljev so gasilci prizarili v prosvetnem domu igro: »Gostilna pri elem konjicku«. Igralci so vsi prav dobro rešili svoje vloge. Gledalcev je bilo dosti in veselje so imeli. Prosvetno društvo je tudi priredilo lepo igro Domenc. Mladina zavedaj se, kolikoga pomena je naš katoliško prosvetno društvo! — Minulo leto smo imeli okrog 80 mrljev.

ODEJE, ROČNO DELO

Posteljne garniture, cvilhe za modroce, belo konjicko za rjuhe in perilo itd. za bala kupite najceneje na Brezovici pri Kopaču. — Rudolf Kolarič.

Vsake kvatre plačate kovača, vsak teden prejmete »Domoljuba«!

MED BRATI V TUJINI

Gor čez jezero...

Po slovenski Koroški. Umrli je Ludovik Borovnik, zvesti sin slovenskega naroda. — V Zahomcu na Zili je tamonje društvo priredilo igro »Zaklad«. — Na Dunaju je društvo »Prehladi se vsak dan!« Člani tega društva se kopljejo vsak dan skozi celo zimo pod nadzorstvom zdravnika v Donavi, da polagoma privadijo telo na nizko temperaturo. Dne 3. t. m. je prišel eden članov tega društva tudi v Celovec in se dvakrat okopal v Vrškem jezeru. Gledalcev je imel okrog 2000. Tri je kopal tako navdušila, da so skočili z njim v mrzlo vodo. Temperatura je znašala tedaj 5 stopinj pod ničlo. Dan pozneje se je enako društvo ustanovilo tudi v Celovcu. — Domače društvo v Vogrčah je priredilo igro »Gospa, ki je bila v Parizu«. — V St. Primožu v Podjuni so gostovali igralci izobraževalnega društva Dobri vasi z igro »Deseti brate«. — Slovenjem Plajberku so fantje in dekleta izpod Vrtače podali igro »Begunka«, pevske zbor pa je zapel še nekaj lepih pesmi. — V Loga vasi so igrali fantje na Stefanovo »Tri ptičke«, dekleta pa igro »Prisiljen stan je zaničevan«.

Kanada

(Creighton, Mine Ont.)

Obnavljam naročino za »Domoljuba« in se zahvaljujem za redno pošiljanje lista. Vedno težko čakam dneva, ko mi »Domoljub« prinese novice iz stare domovine. — V Kanadi so sedaj slabi časi. Mesec za mesecem se razmere slabšajo, delavce še vedno odpustajo iz službe. L. 1930. je delalo v našem rudniku še 1200 delavcev, danes po poldrugem letu nas je pa še 180. — Naš rudnik ima mnogo dragocenih rudnin, ki vsebujejo zlato, nikelj in baker. Glavni navpični rov sega 3000 čevljev globoko, najnižje mesto rudnika pa je 4100 čevljev pod površino zemlje. Rudnik ima štiri vzpenjače, dve za ljudi, dve za rudo. Rudo vrtamo z zračnimi kompresorji. — Človeških žrtev že dolgo ni bilo nikoli, ker je za varnost razmeroma dobro poskrbljeno. — Slovenskih družin je tukaj osem. — Pričela se je zima, ki je tu v mrzli Kanadi še posebno huda. Ne

vem, kaj bodo počeli tisoči in tisoči brezposelnih po Kanadi, ki so brez obleke, hrane in stanovanja. Vsakdo naj dobro premisli prej, preden misli priti sem. — Upamo, da nam bo novo leto prineslo lepše čase. — Vsem čitateljem želimo veselo novo leto, zlasti rojakom iz Mirne na Dolenjskem. — Adolf Hočevar, Creighton Mine.

Iz Holandije (Eygelshoven.)

Naše društvo sv. Barbare je imelo 10. januarja 1932 svoj občni zbor, na katerem smo izvolili sledeči odbor: predsednik Klinar Franc (Nievenhagen), podpredsednik: Anton Zupančič (Nievenhagen), tajnik: Mart. Plaznik, tajn. namestnik: Val. Plaznik, blagajnik: Franc Anžiček, blag. namestnik: Jos. Celič (vsi iz Eygelshoven), knjižničar: Jos. Komac (Lauradorf), preglednika: Smuk Martin in Mih. Bratec, zaupnika: Jos. Celič in Fr. Roth. — Predsednik se je v imenu društva zahvalil neumornemu č. g. rektorju iz Eygelshoven za vse pomoč, ki jo izkazuje društvu. Po raznih razgovorih smo občni zbor zaključili s trikratnim živio! (Op. ured.: Dopisa z dne 25. septembra nismo prejeli. Vsak dopis naših izseljencev radi priobčimo.)

Dragi »Domoljub«! (Pismo iz Vel. Kikinde.)

Upam, da mi boš preskrbel prostorček za moje skromne vrtice. Kar nič več ne morem odlašati, da ti ne bi povedala, kako težko te pričakujem vsak teden in s kakšnim veseljem te sprejem. Ti niti pojma nimaš, kako razveseliš človeka v tujini, ko prirošaš za njim. Kako tudi ne, saj prinašaš vedno toliko lepega, razvedrilnega in spodbudnega, povrh pa še vsakovrstne novice iz živnega sveta. Skrajaj te ne morem odložiti prej, preden te ne prečitam, tako zelo si mi priljubljen. Zato pa želim in priporočam, naj bi si vsak, ki odhaja v tujino, naročil »Domoljuba«, da bi bil v tujini njihov spremljevalec in prijatelj. Kako žalostno in pusto je biti v tujini brez katoliškega lista ve le tisti, ki je kaj takega že sam poskušal.

RAZNO

Kaj so že vse obdavčili. Davkarji in tisti finančni gospodje, ki premišlujejo vedno le o novih davkih, da polnijo ž njimi svoj blagajnik, niso izčrpali samo danes, ampak so znali že od nekdaj iztakniti v vsakem davkoplačevalcu po kakšen dinar. Leta 1708 so obdavčili na Francozem lasulje, in sicer je bilo treba plačati od lasulje po tri franke, zato so uradni organi prišli na vsako lasuljo, da je plačala. Tudi ženitovanjske davke so obdavčili, miče, da ima na obredih kak človek dovolj denarja. Ta davek so pa malo odpravili. Davek s samce so vpeljali v Franciji za časa kralja Ludvika XV. L. 1715 so obdavčili tudi »pudere« (poka, s katero si posiljavajo ženske še dandanašnje svoje obraze). Zaradi pomanjkanja žensk pa so tudi davek kmalu ukinitili, so naložili davek na blago. To je bilo ljudem ravno, ker se takrat itak niso tako umivali kot mi danes, ampak so šli kar umazani okoli. — L. 1552 so obdavčili cerkvene stolpe. Vsaka cerkev, kjer so imeli visok otonik, je veljala za prebivalno in je morala pla-

Sheehan:

MOJ NOVI KAPLAN

»Škof mi je zaupal, da ste vi najboljši poznavalec grščine na Irskem, če izvezamemo jezuita Fathra v Dublinu.«

Pogledala sva se. Nato sva se glasno nasmejala. Tako glasno se dosedaj ni nihče smejal v župnišču.

»Nisem sicer poznavalec klasične izobrazbe našega škofa, toda on dobro pozna človeško naravo.«

Oče Letheby me je drugo jutro zapustil, da bi pogledal za svojim pohištvom. Najel je sredi vasi enonadstropno, s škrliljem pokrito hišico. Ponižna je bila, vendar se je ponosno šopirila nad svojimi nizkimi sosedi.

IV. »Cirkus«.

Naslednji terek proti večeru se je izvršil sirov napad na običajni tihi mir irske vasi, katerega moti le kruljenje prašičev, čivkanje piščancev ali jezo kričanje kakega vaščana. Z nenavadno živahnostjo so pridrveli dečki, katerim so mahedrale kratke razcefrane hlače okrog nog, in prestrašene deklice, utrujene od teka, in se z veselo, nepričakovano novico porazgubili po vasi:

»Živijo! živijo! Cirkus! cirkus! Divje živali pe-ljejo, živijo, živijo!»

V hipu so bila vsa vrata polna radovednih prebivalcev. Polno ženâ v najrazličnejših oblekah, z razpuščenimi in spletenimi lasmi, se je naslanjalo na vrata in radovedno gledalo na cesto. Može so mirno, enakomerno prestavljali svoje pipice iz enega kota ust v drugega, njihovo obnašanje je kazalo bolj lenokrvnost kot radovednost: ko se je predmet njihovega

pričakovanja pokazal na cesti, so se trije lenuhi, ki so podpirali belo steno nasproti župnišču, s hitrostjo ladje, ki se obrača proti toku, počasi obrnili in mesto na leva naslonili na desna ramena, da bi bolje videli bližajoči se cirkus. Za to naporno delo so morali zbrati vse svoje sile in prepričan sem, da jim je ta strašni napor vzbudil željo po pijači. Vsled teh velikih znamenj sem sklepal, da se je moralo zgoditi nekaj izredno važnega. Odmaknil sem zavese pri oknu in brezbrizno opazoval potujoče čudo. Videl sem dolg, pokrit in zaprt voz, katerega sta vlekla dva konja, ki sta se potila in napačala pod biči voznikov. Voz je bil temnozeleno pobarvan in sredi voza se je svetil napis. Prebral sem zagonetno besedo:

»Pantehnicon«.

»Pan« je grško in pomeni »vse«, sem si mislil, in »tehnicon« znači umetnost ali izvežbanost. Torej bo to nekaj izvleček vseh umetnosti, katerega prevažajo v tem potovalnem vozu obenem z vrtljakom in kakimi slabimi slikami, ki navdušenemu občudovalcu predstavljajo Napoleonovo pot čez Alpe ali Marija, sedečega na razvalinah Kartagine. Spustil sem zopet zavese in se vrnil h knjigam. Toda komaj sem se odmaknil od okna, že sem slišal, da se je karavana ustavila pri eni izmed bližnjih hiš, kar seveda ni šlo brez glasnega vpitja. Slišal sem, da je zašklepetalo okno v moji spalnici in sem takoj vedel, da visi moja gospodinja Hana med nebom in zemljo. Po svoji naravi sicer nisem radoveden, vendar sem zopet dvignil zavese in pogledal na cesto. Voz je obstal pred novim bivališčem očeta Lethebyja in velika množica ljudi ga je obkrožila od vseh strani. Dokler so može izpregali konje, so dekleta stala v primerni razdalji, otroci pa so šli bliže in bili kot

¹ Rimski vojskovodja.

Zatorej ključem še enkrat: povsod »Domoljub«, za dom in tujino! Vsem čitateljem »Domoljuba« iskreno pozdrave, posebno faranom šmihelske župnije pri Novem mestu.
Ana Hrovat.

Pozdrav iz Brazilije (S. Paolo.)

Posiljam zopet naročnino za »Domoljub«. Tudi v Braziliji je huda kriza. Polno ljudi je brez dela, pa nam povsod še slabše čase obetajo. Ljudje ne pomnijo tako budnih časov, kot so sedaj. Srečno novo leto voščim vsem čitateljem »Domoljuba« in želim, da bi vsi imeli s čitanjem tega lista toliko veselja, kot ga imam jaz, kajti »Domoljub« je edini, ki me vedno spominja na domovino in mi od tam prinaša vse polno novic. (Op. ur.: Denar smo v redu prejeli!)

Naznanila

n **Pevovodje iz kamniškega okraja** vabim k sestanku, ki bo v torek 26. januarja ob četrni na deset dopoldne (po prihodu vlaka) v Kamniku pri Kencici. Pogovorili se bomo o okrožni prireditvi in cerkvenem koncertu. — I. P.

n **Karitasce**. Onim, ki bi z zavarovanjem preko 80 let starih in bolnih oseb radi prišli do lepega prenočišča, žal ne moremo postreči. Sprejemamo je zdrave do 80 let stare osebe. »Karitasce« posmrtno zavarovanje, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

n **Zadruška krojačev in krojatic**, za sodna okraja Ribnica in Vel. Lašce naznanja, da se vrže rajonske in pomagalske preizkušnje za krojaško in šiviljsko stroko 7. februarja. Kje se bodo preizkušnje vršile, se bo udeležencem pravočasno naznanilo. Prošnje, ki so koleka prošje, je vlagati najkasneje do nedelje, dne 31. januarja 1932, pri združenem načelniku v Ponikvah, ali pa pri združenem podnačelniku v Gorenji vasi pri Ribnici. Vajenci in vajenke, ki so zaposleni pri združenih hlačih in članicah in so prosti pred 30. junijem 1932, se ten preizkušnji lahko udeležijo. Prošnje morajo biti lastnoročno spisane.

V vsako hišo Domoljuba!

tekmovalci pred tekmo vsak hip pripravljeni spu-
stili se v beg, če bi zaslišali kako renčanje. Pri od-
raslih je radovednost vedno bolj naraščala in ker
so vsi ljudje radi nestrpnega pričakovanja molčali,
sem razumel vprašanje:

Ježeš, kaj bo še iz tega?

»Kdo ve?... V takih vozovih žive, navadno kom-
medijanti.

»Beži, beži, kdo bo živel v teh vozovih! Kje bo
pa spal?«

»V vozu, ali ne?«

»V temle?«

»Seveda, v tem!«

»No, potem pa že niso kristjani!«

Medtem je možak počasi odprl vrata pri vozu in
potegnil ven lep, s svilo prevlečen naslanjač, ki je
bil radi varnosti zavrt v seno in platno. Iz novega
bivališča očeta Lethebyja je prišla lepo in snažno
napravljena služkinja z visoko belo kapo na glavi,
na katero so bili pritrjeni dolgi trakovi in pomagala
spravljati pohištvo v sobe. Kadar se je prikazal iz
voza kak lep predmet, so se otroci oglasili z navdu-
šenim občudovalnim ah-oh-ah, ki je dosegel svoj
višek, ko so zagledali kak poseben, njim doslej še ne-
znan predmet. Večina otrok je sedaj šele prvič vi-
dela in čutila, da so umazani po obrazu, vendar to
ni motilo njihovega veselja. Splošna radovednost je
dosegla višek, ko so možje počasi in previdno vlekli
iz voza posebno težak predmet. Vse je mučila rado-
vednost.

»Kaj je tisto?« »Kaj je tisto?« »Postelja?« »Ne.«
»Omara?« »Ne.« »Stojalo za knjige?« »Ne.«

Neka učena oseba, ki je na pomlad zgoraj v gra-
du služila kot sobarica, je s svojim pojasnilom, da je
to piano, spravila vse domačine v precejšnjo zadrego.

»Piano? Zakaj mu neki bo? Kaj bo pa počenjal

Radio

Program Radio Ljubljane od 21. do 28. januarja.

Vsak delavnik: 12.15: Plošče. 12.45: Dnevne
vesti. 13.00: Cas, plošče, borza. 17.30: Salonski
kvintet. 22.00: Cas in poročila.

Cetrtak, 21. jan. 17.30: Plošče. 18: Perutni-
narstvo. 18.50: Prenos opere »Walkire« z Dunaja.
— Petek, 22. jan. 11.30: Soliska ura: Nasprotnik.
18.30: Gospodinska ura. 19: Francosčina. 19.30:
Narodni zemlje. 20: Sokolsko predavanje. 20.30:
Prenos iz Belgrade. — Sobota, 23. jan. 17: Salonski
kvintet. 18: Zumbarski uskoki. 18.30: Peda-
goška ura. 19: Angleščina. 19.30: Domača obrt.
20: Ob Matej Hubadovi 40 letnici: I. Uvodna be-
seda. II. Del zbora Glasbene Matice. 20.45: Vijo-
linski solo-koncert g. Honerleina. 22.15: Salonski
kvintet. — Nedelja, 24. jan. 8: Sadjarstvo. 9: Espe-
rantsko predavanje. 9.30: Prenos cerkvene glasbe.
10: Versko predavanje. 10.30: Marburg an der
Lahn. 11: Salonski kvintet. 12: Cas, poročila, plo-
šče. 15.15: Dekliška ura. 15.45: Tamburaški zbor
iz Siske. 16.30: Gogolj: Zenitov (veseloigra) 20:
Večer skladatelja Vasilija Mirka: I. Uvodna be-
seda. II. Smotovski g. Živka in g. Skvarče. III.
Kvartet Glasbene Matice. IV. Klavir-solo g. Marjan
Lipovšek. 21.30: Salonski kvintet. 22: Cas in po-
ročila. — Ponedeljek, 25. jan. 18.30: Iz anatomije
človeškega telesa. 19: Česčina. 19.30: Zdravstvena
ura. 20: Radio kvartet. 21.15: Salonski kvintet. —
Torek, 26. jan. 11.30: Soliska ura: Dojine gradov.
17.30: Otroški kotiček. 18: Salonski kvintet. 19:
Nemščina. 19.30: Experimentarno-fonetični studij.
20: Prenos iz Zagreba: Sinfonični koncert. —
Sreda, 27. jan. Opoldanski program odpade. 18.30:
Morje. 19: Ruščina. 19.30: Literarna ura. 20: Be-
thovnov večer, izvaja salonski kvintet.

Sajmar (sanjaše): »O, večkrat si zaželim
miru in zadovoljstva zakonskega stanu.«

Oženjen prijatelj: »Jaz tudi.«

Oče: »Čemu pa jočeš, Franeka. Mar nisi
srečna?« Nevesta: »Ah, oče, hudo mi je, ker
bom morala mater zapustiti.« Oče: »No, to pa
lahko kar s seboj vzameš.«

Franjo Neubauer:

Konjska kupčija

Pred krčmo stojé in kričijo,
za konja pogajajo se.
Brez vina sevé ni kupčije,
s pijačo napajajo se.

»Le dobro poglej si konjiča!
Konj tebe pogledal ne bo!
Mešetar vpíje na kupca
in sili in tolče v rokó.

»Saj vidim, žíval je res lepa!
Odnehaj samo še stotak!«
In liter zalije kupčijo,
udarec jo sklène krepak.

A drugi dan žena vpíje:
»Ej, ti pa res kupec si lep!
Kaj včera j prignal si, nesreča?!
Mar sam kakor konj si bil slep?«

Neveren poslušá jo kmetič,
in s trudnimi gleda očmi.
Da brídsko bi videl resnico,
poskoči in v hlev pobíti.

»Zató mi je rekal, nesnaga,
da konj me pogledal ne bo!
Le čakaj, prijatelj, še drago
poplačáš zvižáčo mi to!«

Sodnik in odvétnik je moral
miriti nesrečni prepír,
in pravda požrla je draga,
kar v žepu je pustil oštr.

Posiljite naročnino!

duhovnik s pianom? Ježeš, njegova nečakinja je pri-
šla z njim. No, pa ta si bo že sam igral.

Zadnja opomba je bila sprejeta z glasnim sme-
hom, katerega bi človek ob tej priliki niti najmanj
ne pričakoval. Kako spremenljivi ljudje smo Irči.
Kako hitro se posebno ob nekaterih prilikah naše
spoštovanje sprevrže v zasmeh in občudovanje v
najtrpejši sarkazem. Morda pride čas, ko bosta ve-
seli smeh in duhovnost, prestopila svoje meje, poga-
zila vse znake spoštovanja v naši naravi in se po-
vzpela na tisto strašno višino, na katero so se po
sabatnem vzgledu povzpeli drugi narodi in bili od
tudi pahajeni v prepad?

Mučila me je radovednost, kaj bo rekla Hana,
ki je bila zelo spremenljiva in ji nagli prehod od
molitve k zavisti in obrekovanju ni povzročil ni-
karih težav.

»No, kako vam je kaj vseč oprava očeta Lethe-
byja?« sem jo vprašal, ko mi je prinesla večerjo.

»Ah, mi je odgovorila s strahovitim zaničeva-
njem, »kup igrač in stare ropolije.«

Gledal sem z okna, a se mi je zdela tepša, sem
pripomnil.

Svetujem vam, da ne sedete na njegov nasla-
njač, preden niste podpisali svoje oporoke, je opo-
rekala.

»Ali nima tudi ogledala?« sem vprašal.

»Seveda najbrže ga ima. Da bo stal pred njim
in si kodral lase! In piano, da si bo igral polke!«

Njegovo pohištvo najbrže ni tako trdno kot je
naše, Hana, sem ji pritrdjeval. Tedaj so odjenale
zavornice, ki so preje komaj zadrževale njeno jezo.

»Ni,« je dejala s poudarjeno ogorčenostjo, v ka-
teri irski kmet ne dosega svojih učiteljev, tudi je
naše veliko bolj udobno. Le pogledjte ta divan! Ali bi
morda za kako milostljivo gospo bil primeren? In oni
stoli? Če bi jih kovač ne bil okoval, bi že zdavnaj

člali davek od zvonice
L. 1582 so iznašli dana
na rjuhe, leta 1632 dana
na večna vrata, skozi le
tera se je lahko pelj
voz, leta 1680 na pap
l. 1772 pa tudi na kaje.

Pridiga, ki je traja
več ko 12 ur. Pastor b
ptistovske cerkve v W
shingtonu v Zedinjen
državah G. Brown, je s
segl svetovni rektor
najdaljši pridigi. 12 i
in 10 minut je govor
neprestano. Med govoro
je imel dva obeda in
spil kozarec mleka. P
del je pridigati opoln
in je končal malo po d
našeti uri ponoči. Po ka
čani pridigi je bil nelo
liko hripav, pohvalno
se je izrazil, da je im
dokaj veliko število
slušalcev.

Usmrtilcev, ki traja
ur. Nekatero državo
rike so vpeljale za usm
titev zločincev posebe
celice, v katere spusti
dušljive pline, ki usmrt
jo na smrt obsojenec
Da ni ta način usmrtit
nja nič lažji nego el
trični stol, je razvidn
poročila o četrti izrabi
smrtne kazni s pomoč
strupenega plina v Cha
son City v Nevadi. Nek
kanec Lojz Ceja, ki i
ubil ter izropal kitajsk
ga trgovca, je bil obso
da se ga zastrupi s j
som. Prostor, v kater
so izvršili smrtno kazn
je bil neprotirno zap

Črne bukve kmečkega stanu

(Nadaljevanje.)

Odkrito priznam, da se mi ni samo malo no videlo, ko sem odprl Krekove »Črne bukve« in pregledaval »kazalo«, pa nikjer nisem našel, da bi kaj govoril o Rusiji. Rusija je vendar največja slovanska država, ki je od nekdanjih prvih velesile sveta in ki je v veliki večini. Pa še to je znano, da je bil Jan. Krek navdušen Slovan in bi bil gotovo potemtakem zares čudno, da bi pozabil o Rusiji. Ko pa sem knjigo natančneje bral, prišel do prej omenjene razprave »Slovanska organizacija«, kjer v poglavju »Ruski kmet« dosti govori o Rusiji in o ruskem kmetu. Kaj je bilo zadoščeno mojemu pričakovanju, kaj videl sem, da Krek dobro pozna Rusijo, se zanjo zanima in s posebno ljubeznijo o njej.

V Krekovem času so imeli ruski kmetje svojo zemljo v zasebni lasti; večinoma je bila ruska last, srenja jo je samostojno upravljala in oddajala posameznikom v obdelovanje. Taka srenja (občina) se imenuje »mir«. Srenja ima svoje podobčine. Na čelu srenje je načelnik s sodniki, na čelu podobčine je starosta, ki ga volijo rodbinski gospodarji. Načelniki in staroste skrbijo za red in mir v srenji. Vsak kmet v »miru« ima svojo hišo in vrt. Vse kmetije skupaj pa imajo občno srenjo. Sploh je vse življenje osnovano na slovenski zadružni podlagi, ki izvira iz najstarejših časov slovanstva. Kajpada ne smemo prezreti tudi težav in neprilik, ki jih prinašajo ruskega kmeta. Predvsem ne sme-

mo prezreti graščakov in veleposestnikov, ki so imeli cele pokrajine v svoji oblasti in katerih netlevoško ravnanje s svojimi podložniki — »mužiki« imenovanimi — je največ pripomoglo do revolucije leta 1917 in do zamotanih, ter morda usodnih razmer v današnji Rusiji. Kljub temu Krek z upanjem gleda v bodočnost ruskega kmeta in seveda prav nič ne sluti strašnega prevrata, ki se je začel vprav ob Krekovi smrti in ki še danes ni končan. Na koncu svojega članka o Rusiji sicer dostavlja, da so »tudi ruskega kmetiča črne bukve vsak dan bolj popisane« (212 str.) Konča pa z besedami, ki niso bile tolažilne samo pred šest in tridesetimi leti, marveč so tolažilne tudi danes, danes mogoče bolj kot kdajkoli: »Moč zdrave narave in božja milost, ki jo podpira, sta neporušljivi! Da ohranimo prvo, delajmo, žrtvuemo se. Da si izprosimo druge — živimo krščansko in molimo!«

Nazadnje šele, ko smo si ogledali življenje kmečkega ljudstva po vseh kulturnih državah, razkrije dr. Krek še razmere v Avstro-Ogrski, pod katero smo spadali takrat tudi mi Slovenci. Prav za prav bi nas moralo stanje kmeta v Avstro-Ogrski potemtakem najbolj zanimati. Ker pa so mnogim sedanjim našim gospodarjem tedanje razmere dobro znane in ker je med »Domoljubovimi« bralci premnogo takšnih, ki so jih sami preživeli, si jih bomo le v glavnih obrisih ogledali. Leta 1848 do 1859 se je pri nas odpravila desetina in tlaka, toda »pot avstrijskega kmeta je

enaka njegovim tujezemskim tovarišem: pot pogina, pot v — proletarijat.« Potem dokazuje, kako v Avstriji naraščajo veleposestva, kmetije se čedalje bolj zadolžujejo, njihova zemlja pa prehaja v židovske roke. Tako se dogaja, da kmetije trpijo lakoto in pomanjkanje in naravnost umirajo od gladi! Nekde je dokazal, da v Galiciji 80 procentov kmečkega prebivalstva nima zadostne hrane! Pri nas je malo boljše, a mnogi okraji, zlasti na Delenjskem, dostikrat ob slabi letini in od morečih dolgov silno trpijo in propadajo. In po pravici piše dr. Krek: »Nezadolženi večji kmetje, ki živijo pošteno krščanski, se morejo gotovo bolj pohvaliti; toda gotovo je, da so zelo zadolženi kmetje stokrat na slabšem in večina naših kmetov nima niti toliko plačnega svojega dela, kolikor najslabši tvorniški delavec. Potem se pa čudi kdo, da hiti s kmetov vse v mesta. Rekli smo, da hiti kmet v proletarijat; boljše in upravičenejša je trditve, da je večinoma že najrevnejši proletarec« (str. 226). Te besede so ostale resnične prav do včeraj. Če bodo veljale še dalje, ne vemo; toda vse kaže, da jih bo sedanja kriza vsaj za nekaj časa, če ne za daljšo dobo, precej predrugačila... Ali pa, kdo ve?!

V zadnjem poglavju povzema dr. Krek v kratkih potezah vsebino cele knjige in uspehe svojega raziskavanja, ter pravi: »Čim bolj se je naravno (naravno) gospodarstvo na kmetih umikalo denarnemu, tem bolj je kmet propadal. Gmotni propad pa je v najožji zvezi z nramnim. Na človekovo naravno življenje pa, dasi prav je človek svobodno bitje, vplivajo njegov značaj, izobrazba, družba, v kateri živi itd.; eden najvažnejših vzrokov pa so brez dvoma razmere gospodarskega življenja«

o vseh strani. Gledalci so gledali obsojenca skozi okno, ko so bili spuščani v celico smrtonosni. V 78 oči videl je bilo kričati, kakor je izdihnil, ko ga sušile se šele po šestih urah, odkar je bil prisiljen vdihavati plin.

»Zdravniku. — Čujte, doktor, tale vaš kašel ni prav nič vseh. — Ze- gospod doktor, toda ne znam.

»Kako krasno dozo imate! — Jena mi jo je počezal za god. — Ali je tudi notri kaj? — račun.

»Kake za čiščenje zob. — Kake za dandanes splošno navadi, jekomaj 150 let stara iznajdba. Prej so ljudje svoje zobe čistili in čistili kakor so čistili in znali (navadno po polnim nohtom), pri- so pred 150 leti pa je izumil Anglež W. do l. 1780. Ta mož si je bil svoje zobe na- s špičasto kostjo. — ga dne pa mu je pri- za misel, da bi bilo, če bi zvrtil v kost luknjice, v luknjice bi takrat kraljo dlako. — tudi izvrtil in šlo- to je svoj izum ve- bolj izpopolnjeval, v ni ščetka dobila današnje oblike. — ka Addis obstoji še danes.

razpadli. In lepa preproga! Dajte jo jim, da jo bodo imeli kot zastavo svojega društva. V hiši nimate nobene porcelanaste skodelice ali kozarca, ki ne bi bil počen, ne krožnika, ki bi ne bil okrušen, ne orodja, ne prtiča, ne namiznega prta, ne — ne — ne...!«

»Veste, kaj vam bom povedal, Hana,« sem rekel. »Oče Letheby je prišel, da nam pokaže kako mora biti. Sklenil sem opremiti vso hišo od dimnika do kleti... Kupil bom novo opravo... Ali je bila to njegova kuharica?«

»Najbrže,« je odgovorila zaničljivo. »Bo pač kakšna rečna miš, katero je pobral v kaki sirotišnici. Če bi ne bila tam, ne bi nosila teh trakov na glavi.«

Hanina jeza radi mojega pohištva je bila upravičena. Divan, ki se je očividno zelo protivil njenim lepotnim čutom, je bil res precej polomljen. Ker je imel samo tri noge, je stal ob zidu in se opiral nanj. Pokrivalo iz konjske žime, skozi katero je silila zgodnja pomlad, je bilo krivo, da se je pritoževala nad to polomijo in zanikrnostjo. Stoli so bili še dobri, ker jih je kovač okoval z železjem. In preproga? No, meni se je smilila. Bila je že prozorna, tako da sem brez vsakih težav razločeval posamezne nitke. Ko pa sem se še enkrat ozrl po sobi, se mi je vsa Hanina jeza zdela neumestna. Vse mi je klicalo in govorilo:

»Štirideset let smo ti služili, doživeli veselo in žalostne dni. Privadil si se na nas in sprijaznil z nami, a mi smo se popolnoma predali tvoji uporabi.«

Pohvalil sem ta glas predvsem radi novih okoliščin, ko sem moral nastopiti prijazno in samozavestno, okoliščin, o katerih sem že zdavnaj mislil, če bi dobil novega kaplana. Vendar sem se odločil, da ne zavrzem svoje oprave, tudi če se pojavijo kakšni gosposki nasprotniki. In knjige so me gledale iz omare kot bi mi hotele reči:

»Ali se nas ne sramuješ?«

Ne, drage tihe prijateljice, najpogostejši in najbolj nehvaležen človek bi moral biti, če bi se vas sramoval. Štirideset let ste mi bile prijateljice. Premnogo misel, katero sem zajel v vas, sem vam dolžan. V vas sem iskal številnih misli, katere so me trgale iz toka vsakdanjosti, in čustva, ki so poživila vsako dobro stvar, in sveti namen, katerega sem hotel doseči. Prijateljice, ki niste nikdar motile moje samote z nepotrebnim govoričenjem in klepetanjem, ampak ste vedno govorile modro in me, kadar je bilo potrebno, navdušile za rešitev raznih nujnih zadev; vaš odgovor na moje razburjene misli ni bil jezen, ampak ste mi vedno kazale in odpirale svojo tiho modrost kakor glasovi iz večnosti, da bi me mirile, nadzorovale in povzdigoval. Ve neutrudljive prijateljice, ki se niste nikdar pritoževale in se mirno, brez vsakega ugovaranja umaknile v svoj kot, kadar sem vam dovolil počitek; nikdar mi niste s trdovratnim molkom očitala lenobe — zakladi misli in viri novih spoznav, ve ste zadnji predmet, na katerem bodo z veseljem obstale moje oči in kakor za sirote bom poskrbel tudi za vašo bodočnost. Res ste na nekaterih mestih že nekoliko oguljene, platnice so vam, bolj meni kot vam v sramoto, odtrgane in zamazane, listi polit s črnolom ali raztrgani vsled dolgoletne uporabe in moje nepazljivosti. Z velikim veseljem bi vas vezal v usnje ali lepo platno, toda ne zmorem; upam, da mi boste to že oprostile in tudi sam sem se že privadil vaših slabih zunanosti. Kakor uboga mlada beračica boste prosile dovoljenja, da zapustite svoj kraljevski prestol in sijaj, ki vas obdaja ter se pridružile padli obleki, ponosne na mnoga leta, ki ste jih prebile v moji službi. Tako bo najbrže, a ne poslovim se prej od vas, dokler me ne prisili smrt. Drugi prijatelji bodo prihajali in odhajali, toda nihče ne bo uničil našega prijateljstva, ki temelji na hvalečnosti in toliki ljubezni, kolikor je pač more imeti človeško srce do nadčutnih vzorov.

(str. 236.) Saj vemo, da je za dostojno življenje potrebna neka gospodarska trdnost in gmotna neodvisnost, kar lepo pojasnjuje slovenski pregovor, ki pravi: »Uboštvo krši moštvo!« Ta resnica je zapeljala tako zvane materijalistične narodnogospodarske učenjake, da so kar naravnost trdili, da je vse človekovo duševno življenje nujen učinek gospodarskih razmer tiste dobe, v kateri živi. To je pa zopet napačno, ker gredo predaleč v svoji enostranosti. Naša dolžnost je, da se bojujemo proti npravnim ranam svojega ljudstva; zlasti duhovniki imajo dolžnost pri izročenih jim ljudeh, da s poukom in z nadnaravnimi pripomočki, s katerimi se deli, krepki ali prosijo božja milost, ozdravljajo te rane. (str. 239.)

Liberalizem je na eni strani rešil kmeta izpod graščakove oblasti, na drugi strani pa ga je pahnil v še mnogo večjo odvisnost od kapitalizma, ki je v Krekovi dobi zaslužil že vse srednje stanove, posebno pa kmeta. Kmet ni imel nikjer opore, razni spekulanti in oderuhi pa so kakor pijavke pili kri slovenskemu ljudstvu, ki se je pogrezalo v dolgove in iskalo pomoči v ameriških in vestfalskih rudnikih... Tedaj je naš nepozabni dr. J. Krek dodal svojim črnim bukvam še »Socialni načrt slovenskih delavskih stanov«, ki naj bi bil nekaj »gospodarski načrt bojevnikov proti kapitalizmu.« V tem »Socialnem načrtu« govori dr. Krek najprej o veri in cerkvi ter o domovini in narodnosti, nato o

kapitalizmu, končno pa o kmečkem, obrtnem in delavskem stanu. In ker s kmečkim stanom trpi tudi obrtni in delavski, zato podaja glavne točke, po katerih naj se izvrši organizacija imenovanih treh stanov in njih skupno delovanje proti svojemu najhujšemu sovražniku — kapitalizmu... In potem se je začelo živahno vrvenje in delovanje, vsi so se vrgli na to, da uresničijo načela in zahteve, ki jih je postavil dr. Krek v svojem »Socialnem načrtu«. Povsod po deželi so ustanavljali hranilnice in posojilnice, kjer je dobil kmet denar za malenkostne obresti in se na ta način izvil iz krempeljev neusmiljenih oderuhov. Snovali so konzumna društva, kmetijske zadruge in si tako ustvarili sijajno zadržno organizacijo, ki je rešila naše kmetijstvo in katere sadove — kljub neprijaznim vetrovom v zadnjem času — še mi uživamo, četudi jih ne znamo vselej zadosti ceniti.

S tem smo, kolikor so nam razmere dopuščale, po vrhu preleteli preboga in silno tehtno vsebino Krekovih »Črnih bukev«; če bi jo hoteli do dna izčrpati, bi morali imeti več časa in prostora. Vendar upam, da tudi ta površen pregled ne bo brez haska. Najbolje pa bi bilo, ko bi nam kdo napisal nove »Črne bukke«, ki bi imele za naš čas toliko pomena in koristi, kakor so ga imele Krekove za svojo dobo. — Prihodnjic, za konec, pa bomo skušali podati še nekaj misli, ki naj bi vodile iz današnje strašne duhovne in gmotne stiske. (Konec. prih.)

Novi lovski zakon

(Nadaljevanje.)

Lovopust. — Izjeme.

§ 17.

Kozorogi, mufloni, jeleni in košute, damjaki in košute, divji kozli in divje koze se smejo streljati v označenem času vobče, a srnjaki in srne do 30. septembra samo s kroglo. Mladice teh vrst divjadi je prepovedano streljati v njihovem prvem letu.

Do uveljavljanja posebnega zakona za zaščito ptic se s tem zakonom celo leto ščitijo: ptice pevke, vse za poljedelstvo in gozdno gospodarstvo koristne ptice kakor tudi njihova gnezda, jajca in mladiči.

§ 20.

Obče upravno oblastvo prve stopnje pazi, da lovski upravičenci ne gojijo divjadi prekomerno, na škodo poljedelstva in gozdarstva. Kjer bi se ugotovila prevelika prirast divjadi, pozove oblastvo lovskega upravičenca, da jo v določenem roku zniža.

Če lovski upravičenec tudi po ponovnem pozivu ne bi izvršil odstrela v zadostni meri, izvrši obče upravno oblastvo prve stopnje odstrel s pomočjo upravičenih lovcov na stroške in nevarnost lovske upravičenca.

Nedovoljen način lova.

§ 21.

Zaščitena divjadina (§ 2., odd. 1.) se sme loviti samo s puško, na konju ali s sokolom, s psom ali brez njega. Lov s hrti je prepovedan. Z braki loviti je prepovedano od 15. januarja do 30. septembra.

Prepovedano je:

1. lovljenje zaščitene ptice in zaščitene dlakaste divjadi z zajicami, pastmi, skopci, hrano, ki so ji pridejana omotna sredstva, li-manicami, mrežami in vsemi ostalimi sličnimi sredstvi. Prav tako je prepovedano vsakemu zasebniku, razen registrovanemu trgovcu, lovskemu upravičencu in njegovemu osebju celo samo hranjenje takih naprav za lovljenje divjadi.

3'

2. lovljenje in preganjanje divjadi in ptic ob času velikih zametov, snegov in poplav in lovljenje jerebice, zajcev in fazanov na vozovih, avtomobilih, sankah ali z uporabo reflektorjev;

3. poškodovanje in uničevanje legel in gnezd ter pobiranje in uničevanje jajec (in*) mladih ptic. Jajca smejo pobirati samo lovski upravičenci in še ti samo za gojitev divjadi.

Lovljenje divjadi je lovskemu upravičencu dovoljeno tudi z mrežami ali drugimi pripravami, toda samo za gojitvene ali naučne namene (§ 19.) namene (§ 19.)

*V izvirniku brez sm.

§ 22.

Zastrupljanje nezaščitenih divjadi in zverjadi je dovoljeno samo lovskim upravičencem proti izrečni dovolitvi obče upravnega oblastva prve stopnje, in sicer samo na kraji, ki so izrečno naznačeni v dovolilu.

§ 23.

Goviti divjadi je prepovedano:

1. po oranikalih izvzemci okopavine: od 1. februarja pa dokler se ne pobere pridelek;
2. po travnikih: od 1. aprila pa dokler se ne spravi seno in otava;
3. po rinogradih: od 1. februarja pa dokler se ne oboro;
4. po tobačnih nasadih, vrtovih in zelenjadnikih: dokler se ne pobere pridelek.

§ 26.

Osebe, ki nudijo napredaj divjadi ali njene dele, morajo vsakokrat dokazati s potrdilom izvor divjadi. Kupei smejo divjčino kupovati samo od prodajalcev, ki izvor divjadi lahko dokažejo s potrdilom.

Lovska karfa.

§ 27.

Nihče ne sme vzeti lovišča v zakup, niti izvrševati lova, ako nima predpisane lovske karfe.

Hoja s puško po tujih loviščih.

§ 33.

Prepovedano je hoditi s puško po tujem lovišču razen po javnih potih.

Posebno je prepovedano vsakomur, in tudi poljskim in gozdnim čuvajem, brez dovoljenja lovskega upravičenca nositi v lovišču puško malega kalibra s slabim pokom.

§ 34.

Nihče ne sme zasledovati divjadi, ki je bila ranjena v njegovem lovišču, ako ubeži tuje lovišče.

§ 35.

Na dvoriščih, v vrtovih in na zemljiščih, ki so trajno tako ograjena, da so pristopna dlakasti divjadi samo skozi vrata — razen zverinjakov (§ 4.) — ne sme loviti niti lovski upravičenec, niti zemljiški posestnik, razen da sta se oba dogovorila. Za škodo, ki jo divjadina napravi na tako ograjenih zemljiščih, lovski upravičenec ne odgovarja.

Preveliko število škodljive divjadi. Gonje (hajke).

§ 36.

Ako se divje svinje, lisice, jazbeci, divje mačke, dehorji in hrčki ali zverjad v katerem lovišču prekomerno razmnoži, pozove obče upravno oblastvo prve stopnje na zahtevo zainteresentov ali sosednih upravičencev lastnika ali zakupnika dotičnega lovišča, naj zniža število te divjadi v določenem roku.

Ako ta rok poteče brez uspeha, odredi obče upravno oblastvo prve stopnje gonje na divje svinje in zverjad in izda druge potrebne ukrepe za zmanjšanje števila lisic, jazbecov, divjih mačk, dehorjev in hrčkov.

§ 37.

Občina določi na zahtevo obče upravnega oblastva prve stopnje takoj potrebno število lovcov in gonjačev, ki ne smejo biti mlajši pod 18 leti. Gonjo vodi oseba, ki jo postavi oblastvo. Lovci in gonjači so dolžni odzvati se pozivu kakor tudi pokoriti se odredbam vodje gonje.

Pri gonji je dovoljeno ubijati samo divje svinje in zverjad; ubita divjadina gre onemu, ki jo ubije.

Lovcu, ki izven gonje ubije risa ali volka se da nagrada.

Predpisi za izvedbo gonje kakor tudi o višini nagrade za ubito škodljivo divjčino in zverjad se izdajo z banovinsko odredbo v zvezi s čl. 90. ustave.

§ 38.

Lovski lastniki in zakupniki in lovski osebje imajo pravico v svojem lovišču ubijati pse, ki pohajajo po lovišču, kakor tudi mačke, ki se zalotijo več kot dvesto metrov od najbližje hiše.

§ 39.

Prepovedano je po tujem lovišču voditi pse, razen po javnih potih; izjemoma je dovoljeno pastirjem večjih čred voditi pastirske pse.

Javno nadzorstvo nad lovom.

Lovski čuvaji.

§ 41.

Lastniki in zakupniki lovišč so dolžni za svoje stroške in na svojo odgovornost postaviti in obče upravni oblastvi prve stopnje prijaviti kot lovske čuvaje izučene lovce ali vsaj takšne osebe, ki poznajo potrebre predpise in ki jim oblastvo priznava sposobnost za ta poklic. (Dalje.)

»Gospa, ali naj ščuko kar tukaj prerežem?«

Mlada žena: »Prosim, da, kajti, ako bi jo mož doma slišal cviliti, bi je ne maral jesti kot oni dan ni maral za kokoš, ki smo jo doma zaklali.«

Kmet Ferjan

Kmet Ferjan ne more pozabiti svoje ljube žene. Ko sedi v nedeljo v cerkveni opij in pobožno moliti, ali poslušati pridigo, se poma spomni na svojo ženo. Ozre se k ranskemu oltarju, kjer stoji kip svete Ane. Jedno se mu dozdeva, da je svetnica podobna njegovi rajni Marjeti. Prav tako se je tudi na ogrinjala v sivo ruto. Takrat je že bolela. Zvesto mu je služila in stregla do konca. Kar bolna ni marala biti. Naposled je sam poznal, da mora biti zelo slaba, saj se je kar letavala. Prav po domače je zarentačil in jo podil v posteljo. Hlapca je poslal v mesto zdravnika, ki je pa prišel prepozno. Smrt bila urnejša. Kar nenadoma se je sklonila njegovi dobri ženi in že je ni bilo med nami.

Ferjan tega ne more pozabiti. Ves teden se muči na polju. Dela in garga se kakor živinč. Res ljubi svojo mljo. Toda tako bi se mu ne bilo treba mučiti in siliti na nezadolenem posestvu. On pa če svoje breme in se poti od zore do mraka. Bremana ne vidi in ne čuti. Povsod pa ti vrzel, ki jo je napravila ženina smrt.

Kako lepo je bila, ko je še ona živela! Upaj sta prenašala skrbi in težave. Tolažila sta se in trpela. Kakor dva silna hrasta. Imela sta deco. Pomrla jima je. Ona sta ostala. Vedno sta kljubovala usodi s svojo močno voljo in si ostala zvesta do smrti. Ženine smrti Ferjan ni mogel razumeti.

Prišli so k njemu sosede. Opazili so njegovo bolečino. Sestdesetletnik je bil preje mlajši in silen. Zakrival je deset let. Zdaj bi vsak še en križ pripisal, tako je oslabil.

Sosede so ga spoštovali in ljubili. Vsak mu je bil dober. Bil je previden mož in vedno dobra duša. Kako naj ga zdaj puste, ki jim shira, kakor rastlina, v katero se za- zide črv.

»I Ferjan! Kaj boš žaloval. Bog jo je vzela. Naj v miru počiva! Dobra je bila, po- zna in zvesta! Svojo pot je dokončala. Mo- je stopiti na drugo! Vsi enkrat prestopi- na postaja smrti!

Ti pa še živiš. Posestvo je nezadolenjo. ar imaš. Sest križev za takega moža ni ko! Izberi si kako kmetico srednjih let! Dej! Vdova Petranka bi se te ne branila. podinjno dobiš. Ne boš tako sam. Lažje ti e so mu svetovali sosede.

Ferjan se zasmije: »Dobro mi želite, Vdova Petranka je pametna ženska, ni- ar ja ne morem očitati! Zame pa ona ni ena je bila moja žena in nobena druga ne. Pač tista s koso! Tisti se ne bom upiral, vem, da me povede k moji Marjeti!«

Ferjan povabi sosede, da se vsedejo in postreže z ajdovcem in tepkovcem. Sosede modrujejo. Porazgovore se o le- Gospodar jih samo prijazno gleda in nič govori.

Zunaj je večer. Luna je posrebrila polje. Zde se smehljajo z božje višave.

Ferjan pozablja, da sede pri njem so- je. Skrozi odprto okno se zagleda. V sre- mesečini se mu zazdi nebo tako blizu in bebi tako daleč od svojih sosedov. Vsak er misli na svojo Marjeto in vsak večer se zazdi, da je njegova pot krajša, da se je spet za korak približal.

Ko sosede odidejo, obsedi še nekaj časa oknu. Njegova misel je samo pri ženi, ki ke hubi še po smrti.

Z bolnim občutkom osamelosti se vleže počivat.

Ferjan ne shira. Njegova duša želi smrt- nega pokoja, želi, da bi se že združila z dušo njegove žene v večnosti. Toda zemlja je tukaj! Tudi ona se bori za Ferjana, za kmeta, ki jo obdeluje in ljubi, ki je skrbel zanj vse svoje življenje in trpel zavoljo nje!

Ini zato čuti Ferjan v sebi borbo, čuti, da se bori duša, da hoče v večnost. Čuti pa tudi, da ga zadržuje zemlja, ki zahteva, da še živi in si služi v potu svojega obraza kosce kruha kakor je določil sam Bog.

Starček je zbehan in truden. Polagoma se umiri. Gospodinje mu manjka. Pošlje po ne- čakinja svoje žene, po prijazno kmečko lepo- tico Manico.

E! Kako mu zna Manica streči! Kar zado- voljen je. Pa kako prijazno ga pogleduje, da ga prične ta pogled kar begati in ga bega vedno bolj! Ferjan se mora boriti v duši, da si obdrži v spominu svojo drago rajsko ženo. Vendar vedno bolj spoznava, da blede njena podoba v njegovem srcu. Mlada Manica je vedno bolj všeč njegovim očem. Na starost pozabi, saj je poleg njega cvetela mladost.

Kmalu si opomore. Spet je zdrav in trden ko drenovina. Ne boji se truda, ne dela. Le srce ga včasih zaboli, ko se spomni, kako malo misli na svojo dobro rajsko. Kar grešna se mu zdaj misel, da bi jo pozabil. Kakor izda- jalec se dozdeva samemu sebi. Pri tem pa čuti vedno bolj, da mu leze v misel podoba Manice. Zaman si starček dopoveduje, da je že siv in betežen.

»Eh! Gospodinjo potrebujem! Tako zna postreči!« se zagovarja pred svojo vestjo.

Manica pač spoštuje strica. Da bi mislila nanj? Kaj še? Na njegovega nečaka misli, na prijaznega in živahnega hlapca Antona, ki služi pri Ferjanovih. Tudi Anton misli nanjo in želi, da bi postala njegova žena.

Ljudje so opravičljivi. Stari gospod župnik je nekaj zvedel in poklical Ferjana:

»Vem, da si poštenjak in dober človek! Pazi pa, da se ne vesi skušnjava v tvojo dušo! Hudci je zvit, zato ga slikaj z zakravljenim repom. Čul sem, da se tvoj nečak in Manica rada gledata. Naj se vzameta! Pomagaj jima!«

Ferjan je v zadregu. Kar debelo požira sline. Tako mu je, ko da bi bil nekdo zadrnil nepričakovano vrvo okoli njegovega vratu. — Najraje bi kar zbežal.

Ko odhaja, sam ne ve, kaj bi gospodu od- govoril. Naposled nekaj zamrmra in odhiti.

Ko pride domov, se nasloni na mizo in se zamisli. (Dalje.)

Nove knjige in skladbe

Srce in denar, spevoigra v enem dejanju, zlo- žil V. Vodopivec, založila in izdala pa Pevska zve- za v Ljubljani, pri kateri se tudi naroča. Igra je zelo lahka za vpriporitev, ima pet solističnih vlog (sopran, alt, tenor in dva bas) ter mešani zbor. Melodije so sila lahke in lepe, kakor so vse Vodo- pivčeve vobče. Takih iger s petjem nam zelo manj- ka. Za vpriporitev je treba kupiti pet iztisov. Stane pa posamezen iztis za neveljane zbere 30, za veljane 25 Din, skupna naročila po pet ali več (z libretom vred) po 20 Din za veljane zbere. Dejstvo, da jih je šlo med zbere v prvem tednu skoro četrtina, dokazuje, da je Zveza pravo zadela. Priporočamo!

»Pevci«, glasbeni list, izdaja Pevska zveza v Ljubljani in stane letno samo 30 Din. Obsega pa v 6 številkah 48 strani poučne pevске stvarine in zanimivih poročil ter 48 strani pesmi za mešani, moški in ženski spol. Ali ste že naročnik?

Zgodba o opicah

V »Slov. gospodarju« čitamo sledeči čla- nek: V menežarijah ste ga že videli, namreč šimpanz, če ne živega v menežarijah, pa vsaj naslikanega v knjigi. Opica je, ki živi v tro- pičnih gozdovih zahodne Afrike. Kako da ga spravljamo v zvezo z »Jutrom«? Ne delame mi tega, marveč »Jutro« se samo spravlja v zvezo z njim, trdeč v svoji številki z dne 13. decembra, da je »šimpanz najbližji člo- vekov sorodnik.« Tako je z masnimi pismen- kami zapisano v naslovu posebnega članka v oddelku: »Iz življenja in sveta.«

Ne zavidamo »Jutru« takih sorodnikov. Če si jih želi, naj jih ima. Nagib, zakaj po- svečamo »Jutru«, odnosno šimpanzu te vrstice, je človeško - plemenit, da namreč postavimo med človekom in šimpanzom tisto ograjo, ki jo je postavila narava in njen stvarnik, to je, Bog. Preko te ograje ne more nobena opi- ca, torej tudi ne šimpanz, naj se tudi nekatesi tako trudijo, da bi ga potegnili čez. »Jutro« pritrldilo poudarja Darwinov in Heklov »pra- vilni sklep, da človek ne izvira od današnjih opic, temveč da se je z njim vred razvil iz neke skupne, davno izumrle praopice živali.« Človek torej izhaja iz praopice, ne pa iz rok Boga — Stvarnika!

In vendar poroča sv. Pismo, da je Bog ustvaril človeka »po svoji podobi in sličnosti,« ne pa po podobi kakšne praopice, iz katere bi naj bili tudi izšli opiči predstavniki: gibbon, orangutan, gorila in šimpanz, »zadnji naš sorodnik,« kakor ga imenuje »Jutro«. Vsa čast »temu najbližjemu in zadnjemu našemu sorodniku!« Želimu mu, naj zadovoljno živi v svojih afriških pragozdih, mirno spi v svo- jem »stanovanju« v gnezdju na drevesu ter da ne pride v dotiko z Evropejci, tudi s takšnimi ne, ki ga smatrajo za svojega najbližjega so- rodnika. Dovolili bi si pa pripomniti ne na naslov šimpanza, marveč na naslov tistih, ki smatrajo domnevo o njegovem najbližjem so- rodniku s človekom kot »pravljen sklep«, da je ta sklep popolnoma nepravilen. »Ju- trov« znanstvenik ne navaja za svoje domne- vanje nobenih znanstvenih dokazov, ker jih ne pozna.

Naj zadoštuje, da proti takšnemu »znan- stveniku« navedemo besede resničnega znan- stvenika Virhova, ki je bil po veri protestant in poleg tega velik protivnik katoliške Cer- kve. Ta sloviti učenjak je v svoji knjigi Die Freiheit der Wissenschaft (Svoboda znanosti) zapisal te besede: »Ne morem učiti ter ne smemo proglašati kot pridobitev in nauk znanosti, da izhaja človek iz opice ali katere- koli druge živali.« Tako govori resnična znanost.

»Jutro« pa naj pomisli, kaj more pri čitateljih roditi takšna »opična teorija« (nauk). Dandanašnji je toliko surovosti med ljudmi, osobito med mladino, in tudi »Jutro« poje žalostinke taki podivjanosti. Ali misli »Jutro«, da z naukom o postanku človeka iz opice ali katerekoli živali širi med ljudstvom, zlasti med mladino pravo srčno kulturo?!

Sodnik: »Ko ste videli denarnico ležati bi bili vendar lahko vedeli, da ni bila vaša.«

Obtožene: »To že, ampak denar, ki je bil notri, se mi je zdel tako nekam znan.«

Branjevec Zabkar je na vrata svoje proda- jalnice obesil tablo na kateri je stalo napisano: »Zaprto radi moje poroke, v desetih minutah bom zopet tu. Zabkar, branjevec.«

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Krojaškega vajenca

poštenih staršev, sprejme takoj z oskrbo v hiši. Franc Lukman, Trzin 152.

Panta za kmečka dela 14-18 let starega sprejme Ružigaj, Zaloška cesta 72, Ljubljana.

Vajenca za krojaško obrt z vso oskrbo v hiši sprejme Edo Zgonc, Ponikve, Videm-Dobropolje.

Prodaj repo za krmo živin, ter dobro senco pomešano z lucerno. Remic Franc, Obrije 8, p. Moste pri Ljubljani.

Čevljaršega vajenca

sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Slavko Omejec, 84. Vid št. 87 nad Ljubljano.

Kovaški učence

dobrih krščanskih staršev se sprejme. Nastop takoj. Hrana in stanovanje v hiši. — Jernej Pirnat, izdelovatelj vozov, Jarše-Domžale.

Bogati postanete

če imate veliko znanec! — »Personae« Ljubljana Poštni predal 307. Znamki za odgovor!

Slamovoznično

malo rabljeno, srednje velikosti in 1.000 kg sena proda Černe Jože, Vernik-Hotič.

Dele, 23 let stara, s posestvom, želi znanja kmetiskim mladencem od 25-30 let, ki ima 55.000 Din gotovine. Naslov v upravi »Domoljuba« št. 598.

Lepo posestvo

se prodaja vasi Cerovec ob. Trebelno, Dolenjsko. Raznega zemljišča je 45 oratov. — Gospodarska in stanovanjska poslojpa so v dobrem stanju. Redi se 8 glav živine. Rupec bi moral prevzeti tudi 2 užitkarja. — Cena je zelo ugodna in se poizve pri Leopoldu Grebencu, trgovcu na Trebelnem.

Mizaršega vajenca

kmetijskih staršev sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Alojzij Moljk, mizarstvo, Goranji Logatec.

Na prodaj imam več vagonov krompirja po zelo ugodni ceni. Ponudbe je poslati na upravo »Domoljuba« pod šifro »Krompir« št. 518.

Rušno moko

vseh vrst vedno svežo, ter koruzne izdelke nudi valjeni mlin Ivan Kuralt, Domžale. Zadržite cenik in vzorce.

Novetkega vajenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem Alojzij Štirn, voznik in podkovski kovač, Dobrnice.

Kmetiki mila oddam v najem ali v polovico zaslužka. Naslov pod št. 652.

Denarja ni draginja, zaslužek majhen. Ako hočete doma na lahek način 100 Din dnevno zaslužiti, pošljite mi svoj natančen naslov in znamko za odgovor. — P. Batič. Ljubljana, Poštni predal 276.

Ženin in nevesta! Gospodar in gospodinja!

Vaša korist bo, ako nakupite Vaše potrebščine v znani ljudski trgovini z mešanim blagom

IVAN A. GROSEK, TREBNJE

Izbira velika, lepi in moderni vzorci ~ Cena najnižja ~ Posrežba poštena

L. Mikuž

Ljubljana, Mesni trg 15

Na malo **Dežniki** Na veliko

Ustanovljeno 1839 Telefon: 2282

Dobre knjige

Peter Lippert: Od duše do duše. — Pisma dobrim ljudem. Prevedla Dora Vodnik. — Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjižarne, Ljubljana, 1931. — 230 strani. V polno platno vezana z zlatim natisom 45 dinarjev, kartonirana Din 40.

Ta knjiga, ki je pisana za izobraženejšega čitatelja, je ena najpomembnejših knjig o katoliški veri in o sodobnih težavah vernega človeka, kar jih Slovenci imamo. Nepogrešljiva je za vsakega, ki skrbi za svojo dušo in zlasti za našo duhovščino in ostalo inteligenco, ki mora tako ali tako še za druge duše skrbeti. Navesti hočemo le naslove posameznih pisem, ki so kar močilo lepo pisana, globoko zajeta in odgovarjajo na najtežja vprašanja: Nikogar nimam. — Napredek. — Molitev iščočega. — Nepopolno krščanstvo. — Napake drugih. — Duhovnikovo delovanje. — Strah pred grehom. — Spoved iz pobožnosti. — Zgrešeno življenje? Ljubezen med narodi. Marijo ljubiti. — Duševna razdrobljenost. — Zaupanje vase. — Nepobožna dobrotla. — Rodovito krščanstvo. — Osebnost in stvarna religija. — Religiozna enostranost in mnogostranost. — Hoja za Jezusom. — Nemožna resnicoljubnost. — Izpoved duše. — Novo občestvo. — Ustanovitve občestva. — Dogmatična pobožnost. — Verski dvomi. — Pobožnost srca Jezusovega. — Notranje vodstvo. — Vzgoja k ljubezni. — Katoliška cerkev. — Ljubezen do bližnjega. — Nevede obdarjen z milostjo.

Mislimo, da je ni knjige, ki bi nam bila tako potrebna kakor ta. Mnóžica obravnavanih vprašanj je razvidna iz naslovov, ime P. Lipperta S. J. znano po svetu in prav tako visoko čislano od katolikov kakor od treznih nasprotnikov, jamči, da so ta vprašanja zares temeljito, obenem pa sodobno in s človeško razumevajočim in čutečim srcem rešena. Knjigo najtopleje priporočamo.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite poceni in dobro pri trdki

H. SUTTNER
Ljubljana 1

Prošernova ulica št. 4
Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.
Lastna protokolirana tovarna ur v Svisi.
Ure v vseh cenah od Din 44.— naprej.
94. 120 Kovinska anker ura Din 44.—, s sekundnim kazalcem Din 78.—

Št. 121. Ista z radijem Din 58.—, s sekundnim kazalcem Din 94.—, št. 125. Budilna ura 16 cm visoka Din 49.—, z radijem Din 76.—, Zahtevajte veliki ilustrovani cenik zastoj in poštnino prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 1

78.000 Din

požarnih podpor je izplačala v letu 1931. uprava »Domoljuba« onim svojim naročnikom, ki jim je pogorela stanovanjska hiša in so v januarju plačali naročnino za celo leto.

Brinje, fige in slive

za žganjekuho prodaja po najnižji ceni tržačan **IVAN JELACIN**, Ljubljana, Emonaška cesta št. 14.

Svojo stanovanjsko hišo brezplačno zavarujete proti požaru za 1000 Din, ako naročite »Domoljuba« za leto 1932 in plačate celoletno naročnino meseca januarja.

Iz sodne dvorane

Sodnik: »Ni bilo dosti, da ste ukradli nar, polastili ste se tudi raznih nakitov, okov in tako dalje.«

Obtoženec: »Gospod sodnik, saj stoji pisano, da samo denar človeka ne osrečuje.«

Presoja zmožnosti

»Torej, vi bi radi pri meni vstopili v službo kot sluga? Ali pa ste sposobni za tako mesto?«
»Mislim, da. Preje je v predsobi nekdo tak z nekim računom, tega sem vrget skozi vrata.«
Gospod: Dobro. Sprejeti ste v službo.

Vrtnarja-ekonoma (oskrbnika)

ki se dobro razume na vse panoge gospodarske in vrtnarstva (brez cvetličarstva), sprejme za gospodarski oddelek bolnišnica v Koprivnici plači in popolni oskrbi v hiši.

Dobro priporočilo

»Ali ste sli k zdravniku, katerega sem vam priporočil?« — »Da.« — »In ste mu povedali da vas jaz pošiljam?« — »Tudi.« — »In kaj potem rekel?« — »Potem je zahteval, da v naprej plačam.«

Fige in brinje najceneje pri **Sever & Komp., Ljubljana**
Gospodarska cesta št. 5

Smola

»Prepozno prihajate, gospod Rebernik, moja hči se v treh mesecih že poročila.«

Rebernik: »Ah, kakšna škoda. Pa nujno čez tri mesece bi denar zelo nujno rabila.«

Godovno voščilo

Neki župnik je praznoval svoj god. Kuharica in dekla sta razmišljali, kako bi lep povedali svoja voščila. Kuharica je prišla svečo ter se podala v župnikovo sobo rekoč: »Prinašam vam zemeljsko luč in želim vam večno luč.« — Za njo je prišla dekla na lopatici žrjavico, da bo zakurila in rekla: »Dejala je: »Prinašam vam zemeljski ogenj in želim vam večni ogenj.«

Skušnja za veliko mašo na božični dan.

Kapelnik (godbeniku s pozavno): »Saj kar tako zaostajati s pozavno, drugače ljudje mislili, da so ti glasovi še od jutranje maše.«

REGENTIN Nov poklop

za dame in gospode vse vrste
Unovo strojnega plešanja
siva v hiši.

Zajamčen zaslužek za 1500 Din mesečno.

ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo za enišek na plešanje in dostavimo v izdelano prejo. Plašilo že danes je brezplačno prospekt in Domača Pletarska šola, str. 4, Josip Kaliterna, Trubarjeva 1.